
TIJDENLANG VERHAALD

Een onderzoek naar de weergave van vrouwen in sprookjes door de tijd heen

Bachelor scriptie Geschiedenis

Jil Janssen

S4483928

Begeleider: Dr. G.A. Mak

15 Juni 2017.

Inhoud

Hoofdstuk 1: Inleiding	4
Onderzoeksvraag	9
Bronnen en methode	10
Hoofdstuk 2: Assepoester	11
Intrede van de stiefmoeder en stiefzusters	12
De aanloop naar het bal.....	13
Het glazen muiltje	15
Goed en kwaad.....	16
Hoofdstuk 3: Doornroosje	18
Weergave van Doornroosje in de verschillende versies	19
'Kwaadaardig' personage	21
Conclusie.....	23
Literatuurlijst	26
Appendix.....	28

Tijdenlang verhaald

Een onderzoek naar de weergave van vrouwen in sprookjes door de tijd heen

Hoofdstuk 1: Inleiding

De woorden 'Er was eens' en 'Ze leefden nog lang en gelukkig' zullen menig persoon bekend in de oren klinken. De verhalen rondom bekende personages zoals Sneeuwwitje en Repelsteeltje maken al lang deel uit van de algemene kinder- en volwassenenliteratuur. Zo herinneren veel (jong)volwassenen zich de bekende vergiftigde appel uit Sneeuwwitje of het rijmpje 'niemand weet, niemand weet dat ik Repelsteeltje heet'.

Dat er veel fascinatie is geweest voor sprookjes, en dat die vandaag de dag nog steeds aanwezig is, blijkt uit het feit dat er al veel onderzoek gedaan is op het gebied van volksverhalen en sprookjes in de literatuur- en cultuurgeschiedenis, maar ook in bijvoorbeeld, de antropologie. Helaas is een belemmering in het onderzoek naar volksverhalen en sprookjes dat de verhalen van origine in orale vorm werden overgedragen en zij pas later zijn opgeschreven. Er zal daarom nooit met zekerheid kunnen worden achterhaald wanneer en waar deze verhalen zijn ontstaan.

De Fransman Charles Perrault (1628-1703) is de auteur van de eerste algemeen in Europa bekende verzamelbundel, genaamd *Histoires ou contes du temps passé, avec des moralités: Contes de ma mère l'Oye* (in Nederland bekend als de *Sprookjes van moeder gans*) en uitgebracht in 1697.¹ Perrault heeft voor deze bundel de verhalen van Giambattista Basile, wiens bundel *Pentamerone* al zo'n 60 jaar eerder was verschenen maar niet zo'n bekendheid verworven had als de *Sprookjes van moeder gans*, als inspiratiebron gebruikt. De huidige versies van sprookjes kennen vaak een gelukkig einde, maar in de versies van Perrault, en ook die van Basile, leefden de personages niet altijd 'nog lang en gelukkig'. Dit heeft te maken met de doelgroep voor de geschreven sprookjes, in het heden zijn sprookjes vooral bedoeld voor kinderen maar tot aan de laat achttiende eeuw behoorden zij tot de volwassen literatuur. In deze versies wordt telkens met een klein rijmpje aan het einde van het verhaal aangegeven wat de moraal is. De meeste verhalen die hedendaags bekend zijn, zijn opgeschreven door Jacob en Wilhelm Grimm de bekende Duitse volksverhalen verzamelaars. Zij reisden rond om zoveel mogelijk volksverhalen te verzamelen en hebben deze uitgebracht in de bundel *Kinder und Hausmärchen* waarvan de eerste editie verscheen in 1812.² Een derde grote naam is Hans Christiaan Andersen, auteur van bekende sprookjes als *De Kleine Zeemeermin* (1837) en *De Prinses Op De Erwt* (1853).³ De bundels van deze auteurs worden nog steeds in grote getalen

---

¹Charles Perrault, *Perrault's Fairy Tales*, (1998). Bevat de 8 originele verhalen van *Histoires ou contes du temps passé, avec des moralités: Contes de ma mère l'Oye* uit 1697 vertaald naar het Engels.

²Jacob en Wilhelm Grimm, *Complete Fairy Tales*, (New York 2015). Bevat de originele verhalen van de gebroeders Grimm vertaald door Margaret Hunt uit *Grimm's Household Tales* (1884)

³Hans Christiaan Andersen, *Classic Fairy Tales*, (New York, 2012).

verkocht en zijn de inspiratiebron geweest voor een tal aan onderzoeken, en tevens de klassieke Disney tekenfilms waar verschillende generaties mee zijn opgegroeid.

Vladimir Propp

De eerste grote onderzoeker van de volkslegendes en sprookjes is Vladimir Propp (1895-1970) een Russische literatuurwetenschapper en folklorist die zich vooral bezig hield met de Russische varianten van sprookjes. Zijn bekendste werk is *Morphology of the Folktale* (1928), waarin veel van de Russische sprookjes worden behandeld.⁴ Propp laat hierin zien dat alle sprookjes uit eenzelfde structuur bestaan met telkens een vergelijkbare handeling en een vaste volgorde van alle gebeurtenissen in de verhalen. De handelingen en de achtergrond van het personage kunnen echter verschillen, waardoor de sprookjes een verschillende moraal en/of bedoeling kunnen hebben voor de lezer⁵.

Propp onderscheidt maar liefst 31 fases in de structuur van sprookjes.⁶ Uit deze fases kunnen verschillende soorten sprookjes ontstaan, die volgens Propp in te delen zijn in drie categorieën; de eerste heeft betrekking op sprookjes met een magisch element, de tweede op sprookjes in het alledaagse leven en de laatste heeft betrekking op sprookjes met dieren.⁷ In deze drie groeperingen zit onderling ook weer verschil door de verschillende invullingen van de 31 fases. Propp heeft een systeem bedacht waarbij letters gelijk staan aan verschillende fases zodat alle (Russische) sprookjes met elkaar kunnen worden vergeleken. Zo staat bijvoorbeeld de letter A gelijk aan een slechterik óf juist het gebrek aan een slechterik, en de letter W aan een bruiloft. Hierdoor heeft Propp de sprookjes als het ware omgezet in iets wat lijkt op een wiskundige formule⁸. Hoewel Propps werk nu nog steeds gebruikt wordt, houdt het onderzoek zich niet alleen meer bezig met de structuur, maar ook met de inhoud en context van het verhaal.

Jack Zipes

Niet iedereen was het echter met de structurele aanpak van Propp eens. De meest vooraanstaande en recente onderzoeker vandaag de dag op het gebied van sprookjes is Jack Zipes, een emeritus-professor Duits die doceerde aan de Universiteit van Minnesota. Zipes heeft veel onderzoek gedaan naar de evolutie van sprookjes en hun sociale en politieke rol in de maatschappij. Ondanks zijn emeritaat is Zipes nog steeds actief, en hij kan gezien worden als dé specialist op het gebied van de

---

⁴ Vladimir Propp, *The morphology of the Folktale*, (1968).

⁵ Propp, *The morphology of the Folktale*, 19-22.

⁶ Ibidem, 26-65.

⁷ Ibidem, 5.

⁸ Ibidem, 92-99.

folklore, met meer dan tien boeken over sprookjes.

Een daarvan is *The Irresistible Fairy Tale: the Social and Cultural History of a Genre* (2012).⁹ In dit werk gaat Zipes in op de sociale en culturele geschiedenis van het genre sprookjes en stelt hij dat het onmogelijk is om sprookjes te reduceren tot simpele verklaringen, zoals Propp poogde te doen, omdat de verhalen te complex zijn.¹⁰ Een sprookje is namelijk samengesteld uit veel kleine verhalen die duizenden jaren in orale vorm werden doorgegeven. Deze sprookjes hebben in de loop der tijd allerlei aspecten overgenomen uit andere genres.¹¹

In *The Irresistible Fairy Tale* gaat Zipes in een apart hoofdstuk genaamd 'The Tales of Innocent Persecuted Heroines and Their Neglected Female Storytellers and Collectors' in op vrouwelijke stereotypes en vrouwelijke verzamelaars. De vrouw in het verhaal wordt vaak gebonden aan huishoudelijk werk en wordt als een zwak figuur gekarakteriseerd door de mannelijke auteurs en verzamelaars in de achttiende en negentiende eeuw.¹² Omdat het de versies van de mannelijke verzamelaars en auteurs als Perrault en Grimm zijn die gezien worden als de belangrijkste versies in veel onderzoeken. Behandelt Zipes enkele vrouwelijke verzamelaars uit de negentiende eeuw. Hoewel de bundel van Laura Gonzenbach (1842-1878), een verzamelaarster actief in Sicilië, het meest uitgebreid wordt behandeld omdat Zipes haar werk naar het Engels heeft vertaald, besteedt Zipes ook aandacht aan een drietal andere vrouwelijke verzamelaarsters. Zo behandelt Zipes van elk van hen een verhaal om aan te tonen dat de onderwerpen van deze verhalen zoals verkrachting, uithongering en moordaanslagen, anders zijn dan wat we bij de andere klassieke versies zien.¹³ Dit komt volgens Zipes doordat mannelijke verzamelaars de heldin niet erkennen en deze gruwelijkheden indicatoren zijn voor wat vrouwen in het dagelijks leven zelf mee maakten, aangezien vertellers altijd verhalen vertelden die relevant waren voor hun eigen leven.¹⁴

Gonzenbachs verzameling bevat 92 verhalen die door een vrouw uit de hogere stand zijn opgeschreven, terwijl de verhalen zelf afkomstig zijn uit de midden- en lagere klassen van Sicilië. Gonzenbach heeft de verhalen eigenhandig vertaald naar het Hoogduits en heeft hier enkele nieuwe of andere elementen aan toegevoegd.¹⁵ Met het vertalen van Gonzenbach's werk heeft Zipes drie intenties.¹⁶ De eerste betreft het herontdekken van de vrouwelijke verzamelaars uit de negentiende eeuw in de hoop dat er in de toekomst meer onderzoek naar gedaan wordt. De tweede intentie is

---

⁹ Jack Zipes, *The Irresistible Fairy Tale: The Cultural and Social History of a Genre*, (2012).

¹⁰ Zipes, *The Irresistible Fairy Tale*, xi.

¹¹ Ibidem, 39-40.

¹² Ibidem, 91.

¹³ Ibidem, 82-94.

¹⁴ Ibidem 95.

¹⁵ Ibidem 102-104.

¹⁶ Ibidem 104-106.

aan te tonen dat Perrault en de gebroeders Grimm geen authentieke verhalen hebben genoteerd maar deze zelf hebben bewerkt, en dat het cruciaal is voor onderzoek naar sprookjes om verschillende verzamelingen te vergelijken.

De derde intentie komt overeen met de tweede; Zipes heeft namelijk onderzocht of Gonzenbach zelf de verhalen heeft bewerkt door het verhaal *The Courageous Maiden* te vergelijken met het verhaal *The Story of the Three Sisters* van een mannelijke Siciliaanse verzamelaar genaamd Morganti.¹⁷ Hij concludeert dat het verhaal van Morganti de voorloper is geweest van het verhaal van Gonzenbach, en hieruit blijkt dat Gonzenbach zelf ook de verhalen bewerkte. Hoewel de verhaallijn hetzelfde is, zijn de vrouwen in de versie van Gonzenbach vriendelijker en steunen zij elkaar, terwijl de vrouwen in de versie van Morganti forse kritiek krijgen op hun handelingen. Zipes stelt dat dit komt doordat de informanten, van wie Gonzenbach de verhalen heeft overgenomen, vrouwelijk waren en zij het verhaal op de manier vertelden zoals dat zij hadden gewild dat het was gebeurd, maar het is natuurlijk ook mogelijk dat Gonzenbach zelf het verhaal bewerkt heeft.¹⁸ De conclusie van Zipes is echter niet zeker, omdat hij niet precies weet wie de informanten zijn geweest van Gonzenbach en Morganti. Hierdoor valt de theorie niet helemaal te onderbouwen.¹⁹

Ook heeft Zipes zich in een artikel genaamd 'Breaking the Disney Spell' uitgelaten over het monopolie wat Disney heeft verkregen over het sprookje.²⁰ Hij behandelt hierin hoe het sprookje van volksverhaal voor het gehele volk is omgezet naar een literair genre wat alleen bedoeld was voor volwassenen van de elite.²¹ Het sprookje is namelijk begonnen als een verhaal wat mondeling werd overgedragen en was vooral populair bij het gewone volk. Sprookjes werden verteld bij trouwfeesten, het oogsten of de jacht. Toen in de vijftiende eeuw de drukpers werd uitgevonden werden deze orale verhalen overgenomen en opgeschreven door de elite. Pas later, aan het einde van de achttiende eeuw en begin van de negentiende eeuw werden sprookjes gepubliceerd voor kinderen.²² Zipes bespreekt vervolgens uitgebreid hoe Disney het sprookje naar het witte doek heeft overgebracht en het hierdoor 'terug heeft gegeven' aan het grotere publiek maar tegelijkertijd ook een aanslag heeft gepleegd op het literaire sprookje door deze om te zetten in handelswaar zoals speelgoed en kleding.²³ Er is volgens Zipes nog veel ruimte over voor onderzoek in sprookjes zoals op het gebied van gender waar er nog te weinig onderzoek is gedaan naar het bekijken en bestuderen van de vrouwelijke verzamelaars, maar ook naar de inhoudelijke weergave van vrouwen in

---

¹⁷ Ibidem 106-107.

¹⁸ Ibidem, 107.

¹⁹ Ibidem, 108.

²⁰ Jack Zipes, 'Breaking the Disney spell', *From Mouse to Mermaid*, 332-352.

²¹ Zipes, 'Disney Spell', 334.

²² Ibidem, 336.

²³ Ibidem, 344 en 352.

sprookjes. Ook stipt Zipes aan dat het vergelijken van de verschillende versies van sprookjes een thema is wat nog niet uitgebreid genoeg is onderzocht.

Maria Warner

Maria Warner, bewonderaar van het werk van Zipes, onderzoekt de culturele, sociale en politieke invloed van sprookjes in haar boek *Once Upon a Time; a Short History of the Fairy Tale* (2012).²⁴ In elk hoofdstuk wordt er een aspect behandeld over sprookjes, van hoe men dacht over feeën en ogers tot hoe sprookjes zijn uitgewerkt in balletuitvoeringen van de negentiende eeuw. Dit werk behandelt dus niet alleen de geschreven literatuur maar ook de meer moderne bewerkingen van sprookjes in de vorm van films zoals *Snow White and the Huntsman* en *Tangled* die een andere kant van het verhaal laten zien.

In de periode na de Tweede Wereldoorlog begon er een protest van vrouwen tegen de stereotypes die neergezet werden in de sprookjes en bekritiseerden deze vrouwen de herschrijvingen en films gebaseerd op de originele verhalen. Dit deden zij door het kritisch lezen van de verhalen, waardoor duidelijk werd dat in de eerste versies de vrouwen positiever werden neergezet dan in de latere versies. Een voorbeeld wat hierbij genoemd wordt door Warner is het verhaal van Hans en Grietje: in een versie uit 1812 wordt in eerste instantie besloten door allebei de ouders, zowel vader als moeder, om de kinderen achter te laten terwijl in de latere versie van 1857 enkel de stiefmoeder dit besluit neemt.²⁵

In het hoofdstuk '*On Stage and Screen*' gaat Warner in op nieuwe bewerkingen van sprookjes en hoe ze verschillen van de geschreven variant. Bekende ballet-vertoningen als *Het Zwanenmeer* vertonen elementen uit de nationale volksverhalen en literaire klassieken zoals die van Perrault.²⁶ Vanaf de jaren 1890 werden sprookjes al verhaald in bioscopen, maar we zien volgens Warner de laatste jaren dat de alliantie tussen sprookjes en film ervoor dient de doelen van politieke gevoeligheid, genderkwesties en etnische representatie te behandelen. De verhalen van Doornroosje en Sneeuwwitje zoals verteld in de klassieke Disney tekenfilms zijn nu nog populair, maar het zijn juist deze versies die irritaties opgewekt hebben bij feministische vrouwen die strijden tegen het *sleeping beauty idea*, het idee dat een vrouw alleen maar mooi hoeft te zijn en een man nodig heeft om tot leven te komen.

Dit heeft ervoor gezorgd dat in films zoals *Maleficent* de focus wordt verlegd naar een

---

²⁴ Maria Warner, *Once Upon a Time: A Short History Of Fairy Tale*, (2014), inleiding ix.

²⁵ Warner, *Once Upon a Time*, 132-135.

²⁶ Ibidem, 159.

vrouwelijk figuur met inhoud.²⁷ Ook in de live-action verfilming van Sneeuwwitje genaamd *Snow White and the Huntsman* trouwt Sneeuwwitje niet aan het einde van de film, maar dient zij een eenzame heldin te blijven zodat zij als rolmodel kan dienen voor de onafhankelijke vrouw.²⁸ Veel van de hedendaagse vertoningen van sprookjes geven vrouwen een speciale rol ongeacht het geslacht van de scriptschrijvers en regisseurs. De rol van een heldhaftige en knappe man is daardoor echter niet uitgesloten en komt nog steeds vaak terug in de filmwereld.

De kritiek op de klassieke verhalen en klassieke verfilmde versies heeft ook geleid tot herschrijvingen vanuit een feministische visie zoals de *Bloody Chamber* van Angela Carter. Dit werk is volgens Warner de fundering geweest voor het nieuwe sprookje zoals deze in de eenentwintigste eeuw in jongvolwassen literatuur is opgekomen.²⁹ Zo worden er nieuwe sprookjesbundels uitgegeven geschreven vanuit een ander perspectief zoals bijvoorbeeld de werken *The Rose and the Beast* van Francesca Lia Block en *Kissing the Witch* van Emma Donoghue.³⁰ In deze werken zijn de bekende sprookjes geschreven vanuit een feministisch oogpunt. Het opkomen van dit soort nieuwe sprookjes kunnen we verklaren aan de hand van Liedeke Plate's werk *Womens Rewriting*. Hierin behandelt Plate de herschrijvingen die door de vrouwelijke hand geschreven zijn en zo dus een andere visie vertonen of andere standpunten onderbouwen.³¹

Sinds de jaren 70 is het herschrijven vanuit een vrouwelijk perspectief opgekomen. Dit herschrijven is een type van herinnering. Door een verhaal opnieuw te vertellen wordt een verhaal opnieuw geduid in de context van de huidige maatschappij. Sinds de jaren 90 van de twintigste eeuw worden er aan kinderen verhalen vanuit verschillende perspectieven voorgelegd, en hierdoor zijn kinderen er zich van bewust dat een verhaal uit twee of meerdere kanten kan bestaan.³² De invloeden van het feministische sprookje zijn terug te zien in de groei van bepaalde Young Adult-films, waarin klassieken worden verfilmd met een sterk vrouwelijk personage in de hoofdrol.³³

Onderzoeksvraag

In dit onderzoek zullen de verschillende herschrijvingen en verfilmingen van sprookjes worden behandeld. Dit naar aanleiding van Jack Zipes die vermeldde dat er nog weinig onderzoek gedaan is naar verschillende versies van sprookjes. Sprookjes zijn de laatste jaren gigantisch gestegen in populariteit door de vele nieuwe verfilmingen van de klassieke sprookjes door onder andere *The*

---

²⁷Ibidem, 174.

²⁸Ibidem, 170.

²⁹Angela Carter, *The Bloody Chamber*, (1979) en Warner, *Once Upon a Time*, 142.

³⁰Emma Donoghue, *Kissing the Witch*, (1993).

³¹Liedeke Plate, *Transforming Memories in Contemporary Women's Rewriting*, (2011).

³²Plate, *Transforming Memories*, 22-23.

³³Warner, *Once Upon a Time*, 142.

Walt Disney Company. Het is duidelijk dat in de nieuwste verfilmingen de vrouw krachtig en zelfstandig wordt neergezet, terwijl in de meeste vroege versies van sprookjes zij nog zwak en afhankelijk werd weergegeven zoals ook door Zipes gesteld wordt. Dit onderzoek zal een bijdrage proberen te leveren aan het grotere onderzoek van sprookjes maar houdt zich bezig met de positie van vrouwen binnen de sprookjes en probeert zo een toevoeging te zijn aan het werk van Zipes over het onderzoek naar sprookjes in verschillende versies. Het betreft hierbij ook verfilmingen, omdat deze, zoals aangegeven door Warner, belangrijk zijn bij het onderzoek naar de functie van sprookjes in het hedendaagse leven.

Aan de hand van het bespreken van verschillende versies van twee sprookjes, Assepoester en Doornroosje, zal ik ingaan op hoe de vrouwen worden neergezet op verschillende momenten in het verhaal. Hierdoor zal ik onderzoeken hoe de weergave van vrouwelijke hoofdpersonen in deze twee sprookjes verandert. Zo kunnen we een antwoord formuleren op de vraag: Hoe worden vrouwen in diverse versies van de sprookjes Assepoester en Doornroosje, van de zeventiende eeuw tot het heden, weergegeven?

Bronnen en methode

De sprookjes die in dit onderzoek worden behandeld staan nu bekend onder de namen Assepoester en Doornroosje, maar hebben in de loop der tijd verschillende benamingen gehad in. Echter zal er voor het leesgemak telkens naar de hoofdpersoon gerefereerd worden met de namen Assepoester en Doornroosje. Voor deze twee sprookjes is gekozen omdat zij, in de meeste versies, zowel een slecht vrouwelijke personage als een goed vrouwelijk personage bevatten. Bovendien behoren zij tot de meest bekende sprookjes uit de westelijke cultuur. Van beide sprookjes worden zeven versies behandeld die afkomstig zijn uit bundels en films vanaf de vroeg zeventiende eeuw tot aan enkele jaren, geleden waardoor er gekeken kan worden naar een langere tijdsperiode.

De eerste versie die behandeld wordt is afkomstig uit de bundel van de Italiaanse Giambattista Basile, een minder bekende verzamelaar dan Perrault maar daarom niet minder belangrijk. Zijn eerste bundel, die is uitgegeven in twee delen, genaamd *Pentamerone* is afkomstig uit het jaar 1632/1634 en bevat geschreven versies van sprookjes die later over zijn genomen door, onder andere, Perrault en de gebroeders Grimm.³⁴ De versie van Basile zal daarom in dit onderzoek worden genomen als het startpunt van het onderzoek, omdat dit de eerste geschreven variant is die is overgeleverd. Omdat de versies van de bekendste verzamelaars niet kunnen ontbreken zullen ook de versies van Perrault uit 1697 en de gebroeders Grimm uit 1812 behandeld worden. Dit zijn

---

³⁴Giambattista Basile, *The Pentamerone; or the Story of Stories*, (London, 1893). Een Engelse vertaling van de originele verhalen door Richard Burton.

namelijk de versies die gezien worden als het belangrijkste en wellicht de meeste invloed hebben gehad op de latere herschrijvingen van sprookjes. De gedichten van de Amerikaanse Guy Wetmore uit 1902 zijn de vierde versie waarnaar gekeken zal worden.³⁵ Omdat Walt Disney's bedrijf Disney-sprookjes in de filmografie op de kaart heeft gezet kunnen de tekenfilm versies van Assepoester uit 1950 en Doornroosje uit 1959 niet ontbreken.³⁶ Het zijn namelijk deze versies waarmee zowel de volwassenen als de jeugd van tegenwoordig zijn opgegroeid. De zesde versie is de al genoemde bundel van Emma Donoghue. De laatste versie die behandeld wordt zijn de live-action verfilmingen van de sprookjes uitgebracht in 2014 en 2015.³⁷

Bij Assepoester zal in worden gegaan op verschillende sleutelmomenten in het verhaal om zo de verschillende versies te bespreken en te vergelijken. In de bijgevoegde appendix staan de samenvattingen van de sprookjes die zijn gebruikt bij dit onderzoek waarbij er is gekozen voor de vroegst mogelijke Engelse vertalingen, of origineel engelse versies. Naast deze sleutelmomenten wordt er ook gekeken naar de weergave van goed en kwaad in de verhalen. Bij Doornroosje zal per versie gekeken worden naar de rol van Doornroosje en de slechterik in het verhaal, en hoe deze rol verandert.

Hoofdstuk 2: Assepoester

Voor het sprookje Assepoester is gekozen voor de drie sleutelmomenten omdat deze de meeste onderlinge verschillen vertonen in de versies die in dit onderzoek worden gebruikt. Zij vormen bovendien de belangrijkste gebeurtenissen in het verhaal. Het eerste sleutelmoment is het moment waarop de stiefmoeder en stiefzusters hun intrede doen in het leven van Assepoester. Het tweede moment is het moment vlak voordat Assepoester naar het bal vertrekt, en het derde moment is het passen van het glazen muiltje met de daarbij behorende afloop van het verhaal.

Het sprookje volgt niet de stappen van het vaste patroon zoals Propp dat beschrijft in *The Morphology of the Folktale*.³⁸ Hierdoor is de theorie van Zipes, die stelt dat sprookjes niet te reduceren zijn tot simpele verklaringen, een theorie die beter te gebruiken is.³⁹ Naast deze sleutelmomenten zal ook gekeken worden naar de belangrijkste kenmerken van Assepoester en de slechte personage(s), om weer te geven welke karaktertrekken ingedeeld worden onder goed en welke onder kwaad.

---

³⁵ Guy Wetmore, *Grimm Tales Made Gay*, (1902). Dit werk heeft geen bladzijde aanduiding waardoor het onmogelijk is door te verwijzen naar de verschillende bladzijden.

³⁶ Walt Disney, *Cinderella*, (1950) en Walt Disney, *Sleeping Beauty*, (1959)

³⁷ Joe Roth, *Maleficent*, (2014) en David Barron, Simon Kinberg, *Cinderella*, (2015).

³⁸ Propp, *Morphology*, 26-65.

³⁹ Zipes, *The Irresistible fairy tale*, xi.

Intrede van de stiefmoeder en stiefzusters

In Basile's versie zit de stiefmoeder al vanaf het begin in het verhaal. Zij was eerst de vriendelijke, maar manipulatieve gouvernante van Assepoester en vervult pas later de rol van stiefmoeder. Op het moment dat de stiefzusters en stiefmoeder komen wonen bij Assepoester en haar vader begint er een proces van verwaarlozing. Assepoester wordt gedegradeerd tot huishoudhulp, is verplicht oude kleren te dragen en haar eigen vader staat zo onder invloed van zijn nieuwe vrouw dat hij zijn stiefkinderen meer aandacht geeft dan zijn eigen dochter.

Ook bij Perrault wordt pas na het huwelijk het slechte humeur van de stiefmoeder zichtbaar, al wordt dit hier eerder geuit als jaloezie, doordat Assepoester een mooier en liever kind was dan dat haar eigen dochters waren. Net als bij Basile wordt Assepoester hier verplicht om alle huishoudelijke klusjes op te knappen. Een kleine verandering in vergelijking met het verhaal van Basile is dat hier de oudste stiefzuster gekarakteriseerd wordt als het meest gemene personage en niet de stiefmoeder.

De gebroeders Grimm benadrukken het gemene innerlijk van de twee stiefzusters, ze worden beschreven als: 'girls who were beautiful and fair of face, but vile and black of heart'.⁴⁰ Maar het is wederom de stiefmoeder die Assepoester verplicht oude kleren aan te trekken en al het keukenwerk te doen. Lang stond een mooi uiterlijk ook voor een mooi innerlijk. De gebroeders Grimm stappen hier echter van af en laten zien dat mensen met een mooi uiterlijk niet perse mooi van binnen hoeven te zijn.

De stiefzusters staan ook bij Guy Wetmore centraal. In zijn gedicht over Assepoester wordt als eerste vermeld dat Gwendolyn en Gladys, de twee stiefzusters, de meest gemene meisjes waren uit de wijde omtrek. Hoewel er vermeld wordt dat Assepoester vrijwel al haar tijd doorbracht in de keuken, wordt er in tegenstelling tot de eerdere versies niets vermeld over haar kleding of over eventuele klusjes en degene die haar hier toe verplichtte.

Door het feit dat de versie van Walt Disney een film is, valt er ook het een en ander af te leiden van de beelden. Zo is Assepoester beduidend mooier, met name qua uiterlijk en zangstem, weergegeven dan haar stieffamilie. Zij heeft een kleine neus, blauwe ogen en een slank figuur waar haar stiefzusters grote neuzen hebben, iets steviger zijn en hun haren in een raar kapsel zitten. Er is ook te zien dat Assepoester vele malen armoediger is gekleed dan haar stieffamilie. Haar vader is gestorven en komt dus in de film niet voor, en hier wordt er geen schets gemaakt van hoe Assepoesters leven eruit zag voordat haar nieuwe moeder en zusjes in beeld kwamen.

De versie van Emma Donoghue is heel anders in vergelijking met de rest: er is geen

---

⁴⁰ Grimm, *Complete Fairy Tales*, 74.

stiefmoeder of boze stiefzuster aanwezig in dit verhaal. Assepoester zelf is verantwoordelijk voor het vele poetswerk dat zij verricht en de armoedige kleren die zij draagt. Er is geen sprake van de invloed van een kwaadaardig vrouwelijk personage van buitenaf zoals bij de andere versies. Assepoester worstelt hier met een innerlijk conflict: zij hoort verschillende stemmen in haar hoofd en straft zichzelf.

De live-action film uit 2014 toont meer van haar jonge leven, waardoor de stiefmoeder en stiefzusters pas later in beeld komen. Er verandert niet veel in het leven van Assepoester behalve haar levensinstelling. Zij volgt namelijk haar moeders laatste woorden op 'be kind and have courage'.⁴¹ Pas wanneer haar vader overlijdt, wordt zij gebruikt als huismeid door haar stiefmoeder. De stiefmoeder is overduidelijk degene met de meest gemene intenties, maar de twee stiefzusters volgen hun stiefmoeder blindelings. Interessant hier is dat we zien dat er eerst veel hulp was in het huishouden, maar dat de dienaren allemaal worden ontslagen, waardoor Assepoester de huishoudelijke taken moet overnemen.

Wat elk verhaal gemeenschappelijk heeft, met uitzondering van de versie van Donoghue is dat, wanneer de stieffamilie hun intrede doet in het huis van Assepoester, zij niet meer gezien wordt als deel van de familie maar als huishoudelijke hulp. Dit komt overeen met de uitspraak van Zipes dat in de handen van mannelijke auteurs vrouwen vaak worden afgebeeld als mensen die veel bezig zijn met het huishouden.⁴² Alleen in de versie van Donoghue woont Assepoester alleen en legt zij zichzelf deze huishoudelijke taken op. In elk verhaal verschilt het wel wie de functie van het 'gemeenste' karakter vervult, maar in de meeste gevallen is het de stiefmoeder die met haar invloed ook haar dochters aanzet tot slechte daden. Warner haar uitspraak dat vrouwen in de loop der tijd steeds negatiever worden weergegeven in de verschillende versies zien we hier terug.⁴³ In de eerste drie versies draagt ook de vader bij aan het proces van verwaarlozing, hierna is het enkel de stiefmoeder of stiefzusters die bestempeld worden als kwaadaardig personage. De stiefmoeder is dan ook een populair karakter dat in tal van sprookjes voorkomt: samen met de heks is de stiefmoeder het meest gebruikte kwaadaardige type personage.⁴⁴

De aanloop naar het bal

Vlak voor het bal vindt er een omslagpunt in het verhaal plaats. In veel versies bevindt Assepoester zich hier op een dieptepunt, omdat zij haar stiefzusters en stiefmoeder ziet vertrekken naar het bal en zij alleen achterblijft.

---

⁴¹ Walt Disney, *Cinderella*, vijfde minuut.

⁴² Zipes, *The Irresistible Fairy Tale*, 80.

⁴³ Warner, *Once Upon A Time*, 135.

⁴⁴ Warner, *Once Upon A Time*, 24.

In het sprookje van Basile nadert het bal zonder aankondiging. Assepoester wenste het huis te verlaten zonder dat iemand het wist, en vertrekt hierop direct naar het bal dat drie opeenvolgende dagen duurt. Telkens ziet zij er mooier uit dan de avond ervoor, en deze schoonheid intrigeert de prins om erachter te komen wie het wonderschone onbekende meisje is. De prins gaat dus puur op het uiterlijk af, iets dat bij bijna alle versies het belangrijkste aantrekkingspunt vormt voor de prins.

Bij Perrault wordt het bal wel aangekondigd en maken de stiefzusters zich klaar om te gaan terwijl Assepoester eenzaam achterblijft waarop zij in huilen uitbarst. Hier zien we voor het eerst de goede fee/peetmoeder verschijnen die later zo bekend wordt in de Disney versie. Er komt meer magie bij kijken, omdat verschillende dieren en voorwerpen worden omgetoverd tot een hele hofhouding. Perrault voegt als het ware twee van de drie sprookjes varianten die propp bespreekt samen: de variant met de magische elementen en de categorie met de betrekking van dieren.

De gebroeders Grimm nemen dit patroon over alleen is bij hen de aanloop naar het bal wat uitgebreider. Assepoester krijgt toestemming krijgt om te gaan naar het bal mits zij alle klusjes klaart en een jurk heeft. Vervolgens zorgt haar stiefmoeder voor extra klusjes, waardoor het voor haar onmogelijk wordt nog een jurk te regelen. Hier is het echter niet een magisch personage dat Assepoester helpt maar zijn het de dieren, in het bijzonder de vogels. Weer staat de jurk en de schoonheid van Assepoester centraal, iedere keer dat zij naar het drie dagen durende bal vertrekt. Wetmore zet ook in op de schoonheid van Assepoester naar het bal, mede dankzij een fee, waardoor de stiefzusters er in vergelijking met Assepoester vulgair en goedkoop uitzagen.

De scène uit de Disney-versie is sterk geïnspireerd op de versies van Perrault en Grimm. We zien als het ware de twee versies, met enkele aanpassingen van Disney, samenkomen tot één versie. Assepoester mag namelijk naar het bal wanneer zij alle klusjes klaart en een jurk heeft. Ondanks dat er net als bij de versie van Grimm extra taken worden verzonnen, lukt het Assepoester, met hulp van haar dierenvrienden, om ook nog een jurk te regelen. Deze jurk wordt echter kapotgemaakt door de stiefzusters, waardoor Assepoester huilend achterblijft. Dan verschijnt echter de goede fee die net als in de versie van Perrault allerlei betoveringen uitspreekt over dieren en pompoenen. Het bal duurt echter maar één dag in de Disney-versie, waarschijnlijk vanwege de beperkte lengte die de film mocht aanhouden. De jurk en glazen muiltjes staan in deze versie ook nog steeds centraal.

Donoghue gebruikt ook een magische peetmoeder in haar verhaal, vanwege het feit dat Assepoester alleen woont, is de aanloop wat anders. Die is er namelijk niet echt: Assepoester verlangt naar een goed einde en hoopt dat het bal dit haar kan geven. Het bal duurt drie dagen en elke keer ziet zij er mooier uit, en er wordt wederom de nadruk gelegd op haar jurk en schoenen.

Over de live-action versie kan kort gesproken worden omdat de transformatie scène vrijwel

geheel gelijk is aan de tekenfilmversie. Interessant om te vernoemen bij deze versie is dat Assepoester eerder in het verhaal al iemand heeft ontmoet die in het kasteel woont genaamd Kit, waarvan ze dacht dat hij een werknemer. Hij blijkt echter de prins te zijn. Ze wil graag naar het bal om Kit nog een keer te zien en gaat er niet heen met de intentie de prins te ontmoeten. Bovendien gaat in deze versie de prins niet alleen af op het uiterlijk van Assepoester, maar is dit de eerste versie waarin ook haar innerlijk een rol speelt bij de verliefdheid van de prins.

Een belangrijk element op dit moment in het verhaal is hoe Assepoester van een verdrietig meisje in haar vuile kleren of kapot getrokken jurk transformeert naar een prachtige vrouw waarbij vooral de jurk en de slippers centraal staan. Omdat zij zo mooi is wekt zij de interesse van de prins, die in de meeste versies alleen lijkt te geven om haar uiterlijk. Pas bij de laatste versie, die in 2015 is uitgegeven, is er een verandering te zien dat niet alleen het uiterlijk een rol speelt maar ook het innerlijk.

Het glazen muiltje

Dit is het moment waarop zich de meeste verschillen voordoen in de verschillende versies. De manier waarop het muiltje wordt gepast komt grotendeels overeen, maar wat er daarna gebeurt geeft elke versie een eigen twist.

Bij Basile zit al het element dat elk meisje de kans krijgt de kwijtgeraakte slipper te passen. Hoewel Assepoester verboden wordt te gaan krijgt zij uiteindelijk toch de kans, waardoor ze als een prinses wordt behandeld door de prins en haar zussen vol woede terug naar huis keren. Wanneer Assepoester, bij Perrault vraagt of zij het muiltje mag passen wordt zij in eerste instantie uitgelachen door de stiefzusters en stiefmoeder; maar wanneer de slipper haar past en zij wederom een mooie jurk aankrijgt smeken haar stiefzusters om vergeving. Assepoester vergeeft hen en regelt zelfs een huwelijk met een goede partij voor hen.

Bij de gebroeders Grimm wordt Assepoester in eerste instantie ook weggehouden bij het passen van het muiltje. Pas nadat haar stiefzusters allebei hun voeten hebben verminkt in een poging hun voeten in het muiltje te krijgen, vermeldt de vader dat hij nog een dochter had met zijn vorige vrouw. Assepoesters voet past perfect in het muiltje en hierdoor mag zij meteen trouwen met de prins. Haar stiefzusters die er achteraan lopen krijgen echter een straf vanuit de natuur, omdat twee duiven hen elk de ogen uitpikken. Dit is een groot contrast met de versie van Perrault: hier zien we een gewelddadig einde waarbij de slechte daden van de stiefzusters worden benadrukt, terwijl Perrault de nadruk juist legt op de goedheid van Assepoester. Dit is afwijkend van het beeld wat Zipes schetst. Hij vermeldt namelijk dat aan het einde van de achttiende en begin van de negentiende eeuw sprookjes werden gepubliceerd voor kinderen en deze versies milder waren dan

de voorgaande varianten.⁴⁵

Wetmores gedicht bevat dit moment van het passen van het muiltje niet. Zijn gedicht eindigt ermee dat de prins het glazen muiltje oppakt en hij roept dat hij wil trouwen met Assepoester, al kunnen we ons voorstellen hoe het verhaal zal eindigen door de eerdere versies. In de oudere versie van Disney wordt Assepoester ook opgesloten in haar toren, maar weet zij dankzij haar muizenvrienden te ontsnappen en net op tijd naar beneden te rennen. Haar stiefmoeder gooit het muiltje kapot, maar Assepoester heeft het andere muiltje in haar sloof zitten. Nadat ze heeft bewezen dat deze past, rijdt zij in een koets met de prins weg.

Net als bij Wetmore bevat de versie van Donoghue niet de scène met het glazen muiltje, maar vindt er een radicale en verrassende wending in het verhaal plaats. Assepoester beseft namelijk dat zij geen gevoelens heeft voor de prins, maar dat zij liever is bij degene die haar al die dagen heeft geholpen, de magische peetmoeder. Er is hier een verandering gaande op het gebied van seksualiteit omdat deze versie niet de typische verhaallijn volgt van Assepoester en de prins, maar dat Assepoester aan het eind van het verhaal romantische gevoelens toont voor haar peetmoeder. Angela Carter herschreef in 1979 al sprookjes om hun erotische inhoud te tonen maar Donoghue zet net dat stapje extra door in het verhaal homoseksuele gevoelens te verwerken.⁴⁶

In de laatste filmversie heeft Assepoester er in eerste instantie vrede mee gesloten dat zij de prins nooit meer zal zien en houdt ze zichzelf afzijdig; hierdoor weet zij echter niet dat de dienstbode van de prins onder is met het glazen muiltje. Doordat zij Assepoester horen zingen krijgt zij de kans het muiltje te passen en deze past. Ze vergeeft nadrukkelijk haar stiefmoeder en stiefzusters voor hun daden waardoor ook hier de nadruk wordt gelegd op goedheid en het belang van vergeving.

Het einde van het sprookje geeft weer wat de schrijver wil bereiken met zijn verhaal en daarom lopen de verschillende varianten uiteen. De gebroeders Grimm kiezen voor een afschrikmethode door de stiefzusters een vreselijke straf op te leggen, Donoghue gaat voor het verrassende einde met een seksuele twist en de live-action film wil als les meegeven dat wanneer je goed van hart bent je uiteindelijk alles krijgt wat je wilt.

Goed en kwaad

Sprookjes hebben een bepaalde functie. Je kunt er levenslessen en moralen uit halen, zoals in het werk van Perrault wordt benadrukt door in elk sprookje het moraal van het verhaal aan te geven. Ook in Assepoester komt dit terug. Door het duidelijke contrast tussen de lieve en vergeeflijke Assepoester en de gemene stiefmoeder en/of stiefzusters valt er een les uit te halen hoe je je dient

---

⁴⁵ Zipes, 'Disney Spell', 336.

⁴⁶ Warner, *Once Upon A Time*, 139.

te gedragen in het dagelijks leven. Perrault geeft het moraal van zijn verhaal in de volgende woorden weer:

‘Beauty is a treasure rare, Who complains of being fair?
Yet there’s still a something more, that good fairies have in store.
‘Tis that little gift called grace, weaves a spell round form and face,
of each word makes magic, too, lends a charm to all you do.
This it was - and nothing less- Cinderella’s fairy dress!
And if you would learn the way how to get dat gift today,
how to point the golden dart that shall pierce the Prince’s heart,
Ladies, you have but to be just as kind and sweet as she!’⁴⁷

Deze moraal geldt in zekere zin voor vrijwel alle versies van Assepoester en daardoor wordt Assepoester vaak weergegeven als het onschuldige lieve kind, in tegenstelling tot de boze stiefmoeder en bedorven stiefzusters. Zij krijgen ieder karaktertrekken toegewezen waaruit de lezer af kan leiden hoe hij/zij zich dient te gedragen in het werkelijke leven. Zo wordt in elke versie een goede karaktertrek van Assepoester aangewezen. In de versie van Perrault is zij zo aardig dat zij, ondanks het feit dat haar stiefzusters haar pesten en slecht behandelen, hen vergeeft en hen nog steeds helpt. In de klassieke Disney-tekenfilm zorgt Assepoester voor alle dieren in het huis en blijft zij keer op keer beleefd wanneer haar stiefzusters of stiefmoeder zich tegen haar misdragen.

Vooraf op het slechte innerlijk van de stiefzusters wordt de nadruk gelegd. Dit valt te zien door enkele citaten over de twee stiefzusters, die bij de gebroeders Grimm, worden omschreven als ‘girls who were beautiful and fair of face, ut vile and black of heart’ en bij Wetmore ‘the vainest girls in forty states, were Gwendolyn and Gladys Gates’.⁴⁸ Er valt ook een contrast tussen goed en kwaad te ontdekken op het moment dat de vader vraagt aan zijn dochters wat hij voor hen mee zal nemen van zijn zakenreis. Waar Assepoester niet geeft om materiële snuisterijen maar vraagt om ervaringen en vooral de veiligheid van haar vader, vragen de zusters in de versie van Basile om mooie jurken, rouge en speeltjes. Bij de gebroeders Grimm vragen zij om mooie jurken en parels en ook in de laatste film versie wordt er gevraagd om materiële luxegoederen zoals kant en parasols.⁴⁹ Het hechten aan materiële waarden komt vooral in de live-action-film naar voren, wanneer de uitnodiging van het bal arriveert en Assepoester zich afvraagt hoe de prins zal zijn. De stiefzusters antwoorden hierop met ‘it doesn’t matter he’s rich’, wat erop wijst dat zij enkel en alleen op het geld en de bijpassende titel van koningin uit zijn. Ook in de versies van Perrault, Grimm en de

---

⁴⁷ Perrault, *Fairy Tale*, 77/78.

⁴⁸ Grimm, *Fairy Tales*, 74 en Wetmore, *Grimm Tales Made Gay*, How Fair Cinderella Disposed of her Shoe.

⁴⁹ Grimm, *Complete Fairy Tales*, 74.

klassieke Disney film willen de stiefzusters, en hun moeder, enkel naar het bal zodat een van hen met de prins kan trouwen en zij zo een betere sociale status kunnen verkrijgen.

De slechte kwaliteiten van de stiefzusters en moeder omvatten dus een gemeen innerlijk, evenals het alleen geven om materiële spullen. Dit terwijl de goede kwaliteiten van Assepoester het tegenovergestelde vormen; zij is immers altijd, ongeacht wat er gebeurt, aardig en geeft niet om spullen maar om de inhoud van mensen. En als we Perrault moeten geloven kunnen vrouwen, als ze zich net zo voorbeeldig gedragen als Assepoester, met hun eigen prins op het witte paard trouwen.

Hoofdstuk 3: Doornroosje

Bij het sprookje Doornroosje is gekozen voor een andere aanpak dan bij Assepoester. Hoewel de grote lijn van het verhaal van Assepoester in elke versie hetzelfde blijft, en bijna elke versie de drie sleutelmomenten bevat, kan dit niet worden gezegd voor het sprookje Doornroosje. De enige overlap tussen alle versies, uitgezonderd de versie van Wetmore, is dat Doornroosje zichzelf prikt aan een naald of spinnewiel. Daarnaast heeft, uitgezonderd de versie van Donoghue, elke versie gemeen dat Doornroosje zich op een gegeven moment in het verhaal in een diepe slaap bevindt. Hiernaast is Doornroosje het enige vaste personage in de verschillende versies; het is echter een personage met weinig inhoud. In veel versies slaapt zij het grootste gedeelte van het verhaal en is er, naast het feit dat zij buitengewoon mooi is, verder weinig tot geen invulling gegeven aan haar karakter. De andere belangrijke personages verschillen per versie en hierdoor is er ook niet één specifiek kwaad personage te benoemen in het sprookje zoals dat bij Assepoester wel mogelijk was.

Om toch een vergelijkende analyse te maken zal per verhaal worden weergegeven wat de karaktertrekken zijn van Doornroosje, om zo te kijken naar het al eerder genoemde *sleeping beauty ideal* en hoe zij wordt weergegeven in het verhaal, en wie het slechte personage karakteriseert. Interessant aan het sprookje Doornroosje is namelijk dat sommige versies vanuit een ander perspectief worden verteld. Waar bij Assepoester vrijwel alle versies, behalve Donoghue, vanuit een verteller werden besproken zien we bij Doornroosje het verhaal vanuit perspectieven van Doornroosje zelf, de prins en Maleficent (de slechte fee).

Het is opvallend dat de versies van Assepoester ontzettend veel op elkaar lijken en van elkaar hebben overgenomen, maar dat Doornroosje juist veel afwijkingen vertoont terwijl de versies die worden behandeld van beide sprookjes afkomstig zijn uit dezelfde zeven werken. Dit betekent niet dat elk sprookje van Doornroosje compleet anders is: er is een duidelijke ontwikkeling te zien in het verhaal. Auteurs nemen gedeelten over van al bestaande versies en voegen hier zelf nieuwe elementen aan toe die zelf ook weer worden overgenomen. Van alle verschillende versies van Doornroosje zijn de samenvattingen opgenomen in de bijgevoegde appendix, zodat niet elke

verhaallijn uitgebreid hoeft te worden behandeld in dit onderzoek.

Weergave van Doornroosje in de verschillende versies

In de eerste versie van Giambattista Basile wordt Doornroosje omschreven als bijzonder mooi. Een prins kan zich niet inhouden en verkracht haar terwijl zij in diepe slaap op bed ligt. Hierdoor wordt er negen maanden later een tweeling wordt geboren. Wanneer Doornroosje ontwaakt en van de prins hoort dat hij de vader is van de kinderen ontstaat er een sterke band en trouwen zij. Doornroosje heeft vrijwel geen inhoudelijk karakter in het verhaal, zij is goedgegelovig en trouwt met degene die haar verkracht heeft terwijl ze niet bij bewustzijn was. Wel kan gezegd worden dat zij zich een goede moeder toont, omdat zij bereid is haar leven op te offeren zodat ze bij haar kinderen kan zijn. Hoewel Zipes vermeldde dat mannelijke auteurs dergelijke onderwerpen als verkrachtingen achterwege lieten in de sprookjes, zien we dit in de versie van Basile toch terugkomen, waardoor Zipes een te snelle conclusie lijkt te trekken dat alle mannelijke auteurs dergelijke onderwerpen vermeden.⁵⁰

Ook in de versie van Perrault komt het karakter Doornroosje pas tot leven wanneer zij gekust wordt door de prins, en de karaktertrekken die zij bezit dankt zij aan de giften van zeven feeën, waarbij haar schoonheid het meest wordt benadrukt. Zoals Maria Warner al vermeld laat Perrault de verkrachting achterwege waardoor de prins een meer fatsoenlijke rol krijgt toegewezen.⁵¹

Bij de gebroeders Grimm zijn het hier maar liefst twaalf wijze vrouwen die elk een gift geven aan Doornroosje en wederom wordt de nadruk gelegd op de schoonheid. Wetmore heeft gekozen voor een ander hoofdpersonage in zijn versie, namelijk de prins, en Doornroosje wordt maar kort beschreven als een wonderschone prinses die direct trouwt met de prins wanneer zij ontwaakt.

De eerste versie waarbij Doornroosje meer invulling krijgt wat betreft haar karakter is de klassieke tekenfilmversie van Disney. Omdat het een film is, hebben we nu letterlijk een beeld bij Doornroosje en valt zij te vergelijken met de andere personages. Hierdoor wordt haar schoonheid des te duidelijker. Ook wordt er getoond hoe goed zij omgaat met dieren, hoe lief en geduldig zij is met de drie feeën die haar opvoeden en hoe zij bovendien de prins al heeft ontmoet voordat hij haar kust en zij trouwen. Doornroosje gaat dus, net als bij Assepoester, op een gegeven moment ook dieren betrekken in het verhaal. Het krijgt daardoor dezelfde vorm als Assepoester kreeg door de aanpassingen van Perrault, namelijk een sprookje met betrekking tot magische elementen evenals dieren.

---

⁵⁰ Zipes, *The Irresistible Fairy Tale*, 102.

⁵¹ Warner, *Once Upon A Time*, 133.

In de eerste vier versies komt Doornroosje pas tot leven wanneer zij gekust wordt door de prins, net als bij de klassieke Disney film, al heeft ze hier een grotere rol gekregen. Het tot leven komen nadat zij gekust wordt door een man is een representatie van het *sleeping beauty ideal* waar vrouwen in de naoorlogse periode kritiek op hebben geuit. Donoghue eindigt dan ook niet met het veelgebruikte einde, daar zij behoort tot de categorie feministische vrouwen die het niet eens zijn met dit ideaal wat in het werk van Warner wordt uitgelegd.⁵² Haar versie wordt verteld vanuit het perspectief van Doornroosje en deze keer is er bij de ontwikkeling van haar karakter geen gift van een fee aan te pas gekomen: er komt zelfs helemaal geen fee of magisch wezen in voor. Doornroosje vertelt hoe haar ouders haar hebben verwend en dat er maar één les was die zij moest leren, 'how my face was the fairest, my wit the sharpest, my heart the most angelic, my singing the most comparable to a lark's in all the land'.⁵³ Iets waarvan zij zelf dacht dat het waar was, totdat zij in haar pubertijd ontevreden raakte over wie zij was. Doornroosje komt erachter dat zij niks afweet van de wereld en veel voorwerpen enkel van plaatjes kent maar nog nooit in de werkelijkheid heeft gezien. Een oude vrouw die Doornroosje de les leest schudt haar wakker: de oude vrouw is de eerste die Doornroosje niet gaf wat zij wil. Hierdoor kreeg Doornroosje het verlangen zelf iets te leren omdat zij beseft dat ze in haar hele leven vrijwel niets heeft geleerd wat nuttig is.

De laatste verfilming geeft weer een ander perspectief op het verhaal. De eerste woorden van de film zijn dan ook '*let us tell an old story anew, and we shall see how well you know it*'.⁵⁴ Ook in deze versie krijgt Doornroosje haar schoonheid en andere karaktertrekken van de drie goede feeën: zo zou zij immers altijd blij zijn en nooit het leven somber inzien. Doornroosjes hart is zo goed van aard dat zij zelfs twee koninkrijken, die al jaren met elkaar in strijd zijn, weet te verenigen. Ze toont echter ook dapperheid door tegen haar vader in te gaan en het leven van Maleficent te redden, wat laat zien dat het karakter nooit enkel afhankelijk is geweest van de giften.

In veel varianten is het karakter en de schoonheid van Doornroosje te danken aan de giften van een ander. Maar naast haar keer op keer benadrukte schoonheid lijkt Doornroosje zelf in veel gevallen verder weinig toe te voegen aan het verhaal, omdat zij het overgrote gedeelte in slaap doorbrengt en uit zichzelf weinig acties onderneemt. Zij heeft als het ware de kus van haar mannelijke redder nodig om tot leven te komen, en is vooral van belang in het verhaal doordat zij als middel dient voor de slechterik om wraak te nemen. Dat de vrouw in de achttiende en negentiende eeuw als zwak en inhoudsloos worden gerepresenteerd zoals Zipes zegt zien we dus duidelijk bij

---

⁵² Ibidem, 132.

⁵³ Donoghue, *Kissing the Witch*, 169.

⁵⁴ Joe Roth, *Maleficent*, eerste minuut.

Doornroosje terug.⁵⁵ Dit verandert met de versie van Donoghue en in *Maleficent*, waarbij Doornroosje zelf een belangrijkere rol gaat spelen en niet meer afhankelijk is van het mannelijk personage.

'Kwaadaardig' personage

In de *Pentamerone* is de slechte figuur in het sprookje overduidelijk de stiefmoeder van de prins. Zij beveelt de kok de kinderen, waarvan aangenomen wordt dat zij van Doornroosje zijn, te bereiden voor haar avondeten en een paar dagen later moet ook Doornroosje het ontzien. Al voordat zij van het bestaan van Doornroosje afweet, vertoont zij trekken van jaloezie, en hoewel Doornroosje en de kinderen haar niets hebben misdaan, heeft zij voor hen een vreselijk lot in petto vanwege het feit dat zij nu alle aandacht van de prins krijgen. De prins zelf is echter ook geen engel, hij verkracht een meisje in haar slaap. Doordat de prins Doornroosje redt van een verschrikkelijke dood en later met haar trouwt laat hij echter ook een betere kant van zichzelf zien.

Bij Perrault zijn er twee kwaadaardige vrouwelijke personages: de eerste is een slechte fee die een vloek uitspreekt waardoor Doornroosje zich zal prikken aan een voorwerp uit vlas omdat de fee niet was uitgenodigd bij het geboortefeest van de prinses. Het tweede personage is de moeder van de prins die, net als in de versie van Basile, wenst de kinderen en Doornroosje op te eten. Al eerder in het verhaal wordt vermeld dat de prins zijn moeder ervan verdacht een boeman (menseneter) zijn. De gebroeders Grimm hebben ervoor gekozen om het personage van de mensetende (stief)moeder achterwege te laten en stellen de kwade fee, of in dit geval de slechte wijze vrouw, in hun verhaal centraal als de schurk. Ook hier spreekt zij een vloek uit over Doornroosje: zij zal zich prikken aan een spinnenwiel en dood neervallen met wederom de reden dat de vrouw niet is uitgenodigd voor het geboortefeest en de andere wijze vrouwen wel. Het beeld van Warner dat vrouwen in de loop der tijd steeds negatiever worden weergegeven gaat niet op voor Doornroosje.⁵⁶ Hoewel het nog steeds om een slecht vrouwelijk personage gaat worden de kannibalistische daden tegenover jonge kinderen achterwege gelaten. Hierdoor komt het nieuwe personage wat minder bloeddorstig over dan het oudere personage van de mensetende (stief)moeder.

In de versie van Wetmore komt er geen slecht vrouwelijk personage aan te pas. Doornroosje is immers al in diepe slaap wanneer Wetmore zijn versie begint. De prins is echter niet bepaald een prins op het witte paard. Zo wordt hij omschreven als een armoedzaaiër die maar schulden bleef maken en uit was op geld. Wanneer Doornroosje vraagt of hij haar wakker heeft gekust om te

---

⁵⁵ Zipes, *The Irresistible Fairy Tale* 91.

⁵⁶ Warner, *Once Upon A Time*, 135.

trouwen of om haar kasteel te plunderen antwoordt de prins met 'I may rue it, but I'll do it, if you're rich', wat aangeeft dat hij alleen op haar geld uit is.⁵⁷

De klassieke tekenfilmversie geeft meer inhoud aan het kwade personage. We zien hier dat de kwaadaardige fee, genaamd Maleficent, een vloek uitsprekt over het pasgeboren kind omdat zij niet is uitgenodigd voor haar geboortefeest. Anders als bij de voorgaande versies verdwijnt Maleficent echter niet uit beeld. Zo zoekt zij naar de prinses wanneer deze wordt beschermd door de drie goede feeën en neemt zij bovendien de prins gevangen wiens kus Doornroosje zou kunnen ontwakken. Wanneer de prins ontsnapt betovert zij het kasteel met een heg van doornen en verandert zij in een draak zodat de prins de betovering niet kan verbreken.

In Donoghues versie is er geen een specifiek kwaadaardig karakter verwerkt, maar als er één aan moet worden gewezen dan zou de vinger wijzen naar de ouders van Doornroosje. Het is namelijk dankzij hen dat Doornroosje altijd alles heeft gekregen wat ze wilde en hierdoor een slechte persoonlijkheid ontwikkelde.

De film *Maleficent* biedt een nieuw perspectief op het sprookje, zoals al eerder is vermeld. In de film toont men hoe Maleficent aan de wraakgevoelens komt die leiden tot de vervloeking van het jonge prinsesje. De koning, genaamd Stephen, heeft namelijk Maleficent haar vleugels afgenomen. De rollen draaien in deze versie om, waardoor Maleficent in eerste instantie zowel de rol van kwaadaardig figuur vervult, maar halverwege de film omdraait tot een goed personage. Koning Philip is in dit verhaal het werkelijke slechte personage, die door liegen en bedriegen een oude vriend heeft verraden en vervolgens zijn hele land opoffert voor een oorlog met Maleficent. Dat dit een ander perspectief is wordt extra benadrukt door de laatste zin in de film 'so you see the story is not quite as you were told, and I should know, because I was the one they called: Sleeping Beauty'.

De vroegere versies hebben een ander kwaadaardig personage dan de latere versies, en ook de grondslag van hun woede ligt anders. Waar het eerst gaat om een moeder of stiefmoeder die jaloers is dat haar zoon meer aandacht besteedt aan zijn bruid dan aan haar, gaat het later om kwesties van eer en politieke banden. Kwaadaardige personages worden meestal toegewezen aan vrouwen en ook bij Doornroosje zien we dit.⁵⁸ Alleen in de laatste live-action film is er een meer kwaadaardig personage aan te wijzen dat mannelijk is.

Dat de kwade figuren in het merendeel van de versies een grotere rol spelen dan de zogenaamde hoofdrolspeelster is niet gek. Hoewel Doornroosje charme bevat en zeer mooi, is valt zij immers in het niet bij de meer levendige kwaadaardige personages. Deze personages representeren volgens Zipes de ondermijnende en erotische krachten in sprookjes. Hij zegt dan ook

---

⁵⁷ Wetmore, *Grimm Tales Made Gay*.

⁵⁸ Warner, *Once Upon A Time*, 25.

het volgende over de jonge hoofdrolspeelsters in veel sprookjes; 'The young women are helpless ornaments in need of protection'.⁵⁹ De visie van Zipes komt overeen met datgene wat al gezegd is bij 'de weergave van Doornroosje', namelijk dat zij in vrijwel alle versies alleen als middel gebruikt wordt voor wraak.

Conclusie

Vanaf hun eerste vertelling dienen sprookjes ons een les of moraal te leren en met deze insteek heeft elk personage vorm gekregen. Voor de vrouwelijke personages zijn er twee verschillende soorten personages te onderscheiden: het goede personage en het slechte/kwaadaardige personage.

De goede personages, Doornroosje en Assepoester, worden in de verschillende versies, tot en met de klassieke Disney Films, als zwak en inhoudsloos weergegeven. Assepoester wordt telkens gebonden aan huishoudelijk werk en Doornroosje is in de eerste vijf versies slechts een machtsmiddel bij een poging tot wraak. Doornroosje wordt voornamelijk gekarakteriseerd door haar mooie uiterlijk en afhankelijkheid van de mannelijke prins want zonder de prins zou Doornroosje niet leven. Ook Assepoester haar schoonheid wordt meerdere malen benadrukt, maar het is vooral haar vriendelijkheid wat haar karakteriseert. Dat vrouwen zwak worden weergegeven komt overeen met het beeld zoals Zipes dat schetst in *The Irresistible Fairy Tale*.⁶⁰

Met name Donoghue protesteert tegen het klassieke beeld dat een vrouw een man nodig heeft en schrijft een nieuwe versie van beide sprookjes. Donoghue vertelt de verhalen vanuit een ik-persoon waardoor we een nieuw perspectief krijgen, namelijk het perspectief van de hoofdpersonen zelf. Donoghue laat de mannelijke hoofdpersonen vrijwel geheel achterwege en geeft Assepoester en Doornroosje weer met een meer inhoudelijk karakter. Assepoester beseft dat zij geen gevoelens heeft voor de prins maar voor haar peetmoeder en met dit besef verdwijnen de stemmen in haar hoofd. Doornroosje transformeert van een jong verwend kind tot een leergierige puber nadat zij voor het eerst in haar leven wordt tegengesproken. Beide sprookjes laten aan het eind een getransformeerde vrouw zien die sterker in haar schoenen staat dan aan het begin van het verhaal. Donoghue werk valt onder twee categorieën in te delen: als eerste in de categorie van *Womans Rewriting* van Lieke Plate doordat Donoghue een nieuw perspectief laat zien.⁶¹ En als tweede in de werken van de feministen die protesteerden tegen het *Sleeping Beauty Ideal* zoals werd

---

⁵⁹ Zipes, 'Disney Spell', 349.

⁶⁰ Zipes, *The Irresistible Fairy Tale*, 91.

⁶¹ Plate, *Womens Rewriting*, 22-23.

besproken in Warner.⁶²

De theorie van Warner dat vrouwen in de loop der tijd steeds negatiever worden weergegeven is niet toepasbaar op beide sprookjes. De theorie is enkel toepasbaar op Assepoester. Bij de eerste twee versies heeft de vader van Assepoester namelijk een rol in het proces van verwaarlozing. Vanaf de derde versie zien we echter dat deze rol daarna alleen wordt toegekend aan de stiefmoeder en stiefzusters doordat het personage van de vader verdwijnt. In Doornroosje is het slechte personage in de eerste twee versies een kannibalistische (stief)moeder die Doornroosje en haar kinderen wil vermoorden om ze op te eten. Het slechte personage wordt in de latere versies vervangen door een slechte fee die een, enigszins, pijnloze dood wenst voor Doornroosje. Het beeld van het nieuwe kwaadaardige vrouwelijke personage is niet positief te noemen, maar het is niet negatiever dan voorheen.

Dat de kwaadaardige personages in Assepoester en Doornroosje voornamelijk bestaan uit heksen/boze feeën en stiefmoeders komt overeen met het beeld wat Warner schetst.⁶³ De reden voor hun woede en slechte acties verschillen per versie maar bestaan vooral uit jaloezie, hebzucht, wraak en een aangetast eergevoel. Het beeld van Zipes, dat mannelijke auteurs onderwerpen als verkrachting en moordaanslagen vermijden in hun versies klopt echter niet.⁶⁴ Doornroosje bevat zowel een verkrachting (in de versie van Basile) en moordaanslagen (in de versie van Basile en Perrault) in de geschreven versies van mannelijke auteurs.

Vooraf de weergave en de acties van de kwaadaardige personages verandert door de tijd heen. Acties en motieven veranderen in bijna elke versie terwijl Assepoester en Doornroosje vrijwel dezelfde rol blijven behouden. De rol van de slechterik is wellicht nog belangrijker dan de personages waarnaar de sprookjes zijn vernoemd. Wellicht komt dit doordat het 'goede' doen al die eeuwen hetzelfde is gebleven, maar aan het 'slechte' telkens nieuwe betekenissen en motieven worden toegekend. Nieuwe herschrijvingen en verfilmingen zorgen voor een verandering in de weergave van de vrouw. Zij gaat van hulpeloos naar zelfstandig en is niet meer afhankelijk van een mannelijk personage zoals te zien is in de versies van Donoghue en in *Maleficent*.

---

⁶² Warner, *Once Upon A Time*, 133.

⁶³ Ibidem, 24.

⁶⁴ Zipes, *The Irresistible Fairy Tale*, 102.

Literatuurlijst

Artikelen:

- Jack Zipes, ' Breaking the Disney spell', *From Mouse to Mermaid*, 332-352.

Boeken:

- Angela Carter, *The Bloody Chamber*, (1979).
- Liedeke Plate, *Transforming Memories in Contemporary Women's Rewriting*, (2011).
- Vladimir Propp, *The morphology of the Folktale*, (1968).
- Maria Warner, *Once Upon a Time: A Short History Of Fairy Tale*, (2014).
- Jack Zipes, *The Irresistible Fairy Tale: The Cultural and Social History of a Genre*, (2012).

Bronnen:

- Hans Christiaan Andersen, *Classic Fairy Tales*, (New York, 2012).
- Giambattista Basile, *The Pentamerone; or the Story of Stories*, (London, 1893).
Vertaald door Richard Burton.
- David Barron ,Simon Kinberg,*Cinderella*, (2015).
- Walt Disney, *Cinderella*, (1950) .
- Walt Disney, *Sleeping Beauty*, (1959).
- Emma Donoghue, *Kissing the Witch*, (1993).
- Jacob en Wilhelm Grimm, *Complete Fairy Tales*, (New York 2015).
Bevat de originele verhalen van de gebroeders Grimm vertaald door Margaret Hunt uit *Grimm's Household Tales* (1884).
- Charles Perrault, *Perrault's Fairy Tales*, (1998).
Bevat de originele Engelse vertalingen uit 1697 van *Histoires ou contes du temps passé, avec des moralités: Contes de ma mère l'Oye*.
- Joe Roth, *Maleficent*, (2014).
- Guy Wetmore, *Grimm Tales Made Gay*, (1902).

Appendix.

Deze Appendix bestaat uit de samenvattingen van de verschillende gebruikte versies van Assepoester en Doornroosje. De samenvattingen geven de grote lijn van het verhaal weer en benoemen de belangrijkste details.

Assepoester.

Eerste versie: Giambattista Basile, *The Pentamerone; or the Story of Stories*, (London, 1893), 55-64.

The Cat Cinderella.

Het verhaal gaat over een prins/weduwenaar die een dochter genaamd Zezolla heeft die verlangt naar een moeder. Haar gouvernante zegt dat Zezolla aan haar vader moet vragen of hij niet met de gouvernante wil trouwen zodat zij haar moeder kan worden. De prins kon zijn dochter niks weerstaan waardoor hij toegaf en trouwde met de gouvernante. Tijdens het trouwfeest vliegt er een duif naar Zezolla en zegt dat wanneer zij iets nodig heeft ze het alleen maar hoeft te vragen aan 'de duif van de elfjes van het eiland Sardinia'. De eerste dagen was de stiefmoeder aardig voor Zezolla, maar al snel bracht ze haar eigen zes dochters in huis, waarvan niemand wist dat zij die had. Al snel werd Zezolla verwaarloosd en werd zij gedwongen in de keuken te leven, oude kleren te dragen en werd zij Cenerentola genoemd. Toen haar vader naar Sardinia afreisde vroeg elke stiefdochter om dure cadeaus, alleen Zezolla vroeg of hij aan 'de duif van de elfjes van het eiland Sardinia' vol lof over haar wilde vertellen maar wanneer hij dit zou vergeten, hij niet meer vooruit of achteruit zou kunnen bewegen. De vader dacht aan elk cadeautje van de stiefdochters, maar vergat zijn belofte aan Zezolla. Toen hij naar huis wilde varen ging het schip noch vooruit noch achteruit. In een droom kwam er een elf bij de kapitein die vertelde dat door de gebroken belofte van de vader aan zijn eigen dochter ze niet weg konden varen. Toen de prins dit hoorde vertrok hij naar de grot van de elfjes en kreeg een boompje mee voor Zezolla.

Enmaal thuis verzorgde Zezolla de boom met liefde en uiteindelijk verscheen er een elfje die vroeg wat Zezolla wenste. Ze wenste af en toe het huis te verlaten zonder dat iemand het wist. Om dit te doen moest ze voortaan een rijmpje zeggen bij de boom waardoor ze andere kleding aankreeg. De eerste keer zag ze eruit als een koningin en vertrok Zezolla naar het bal. De jonge koning wilde weten wie het meisje was en stuurde een knecht om haar te volgen. Zezolla was de knecht echter te snel af. De keer erop zag Zezolla er zo glorieus uit als de zon, en wist ze wederom de knecht af te schudden. Bij het derde feest lukte het de knecht echter haar bij te houden, maar toen Zezolla haar slipper verloor raapte de knecht deze op.

Er werd een banket georganiseerd waarbij alle vrouwen de kans kregen de slipper te passen. Zezolla moest thuisblijven, maar toen de jonge koning dit hoorde verplichtte hij dat zij de volgende dag moest komen. De slipper paste perfect en de koning behandelde haar als een prinses, en haar stiefzusters gingen vol woede en gif naar huis.

Tweede versie: Charles Perrault, *Perrault's Fairy Tales*, (1998), 65-79.

Cinderella, or The Little Glass Slipper.

Een man hertrouwde met een trotse vrouw die twee dochters had. De man zelf had een lieve jonge dochter. Na het huwelijk toonde de stiefmoeder haar slechte humeur, zij kon de excellente kwaliteiten van het jonge meisje niet verduren waardoor het jonge meisje alle zware huishoudelijke

taken toebedeeld kreeg. Doordat ze vaak bedekt was door de as van de schoorsteen noemde de oudere stiefzuster haar 'Cinder-slut', de jongere stiefzuster was niet zo hatelijk en noemde haar 'cinderella'.

De koning gaf een bal en de twee stiefzusters waren uitgenodigd. Assepoester gaf tips over de kleding en bood aan hun haar te doen en dit deed ze, zelfs na de gemene opmerkingen van de oudste zus. Toen de stiefzusters eenmaal weg waren naar het bal barste Assepoester in huilen uit en haar peetmoeder vond zo. Ze beval Assepoester een pompoen te halen en veranderde deze in een rijtuig, vervolgens veranderde zij de muizen in paarden, een rat in een koetsier, en hagedissen in lakeien. Vervolgens toverde de peetmoeder een prachtige jurk voor Assepoester en gaf haar een paar glazen slippers maar waarschuwde assepoester terug te zijn voor middernacht. Op het bal was iedereen onder de indruk en zo ook de zoon van de koning. Assepoester deelde zelfs haar fruit met haar stiefzusters die haar niet herkende. Toen de klok kwart voor twaalf sloeg haastte Assepoester zich naar huis. Toen haar stiefzusters thuis kwamen vertelden zij over de wonderschone prinses waarvan niemand wist wie het was. De volgende dag vertrok Assepoester weer naar het bal waar ze veel complimenten kreeg van de prins, toen de klok twaalf uur sloeg vluchtte Assepoester weg maar verloor haar glazen slippers die gevonden werd door de prins.

De prins zou trouwen met degene die de glazen slippers paste, wanneer Assepoester de slippers wilde passen lachte haar stiefzusters haar uit maar de slippers zat haar als gegoten. De Peetmoeder toverde een wonderschone jurk en pas toen herkenden de stiefzusters Assepoester en smeekte haar hen te vergeven van alle fouten, wat Assepoester deed. Enkele dagen later trouwde zij met de prins, en weer wat later regelde zij voor haar stiefzusters een huwelijk met twee hoge heren.

Derde versie: Jacob en Wilhelm Grimm, *Complete Fairy Tales*, (New York 2015), 74-81.

Cinderella.

De vrouw van een rijke man voelde haar einde naderen en riep haar enige dochter bij zich en vertelde haar dat ze altijd goed en vroom moest zijn. Een jaar na haar dood hertrouwde de vader met een vrouw die haar eigen twee dochters meenam, de twee dochters hadden een mooi uiterlijk maar een gemeen innerlijk. Assepoester haar mooie kleren werden afgepakt en ze werd gedwongen zwaar werk te verrichten in de keuken. Haar zuster gooiden linzen in de as en dwongen het meisje ze er één voor één uit te halen waardoor ze haar naam Assepoester kreeg. Toen de vader op zakenreis ging vroegen de stiefzusters mooie jurken en juwelen maar Assepoester wilde de eerste tak die tegen het hoofd van de vader aansloeg. Assepoester plantte deze tak bij het graf van haar moeder en haar tranen zorgde ervoor dat de tak uitgroeide tot een mooie boom.

De koning gaf een feest wat drie dagen zou duren, en de stiefzusters eiste dat Assepoester hen zou helpen. Zelf smeekte Assepoester om te gaan maar haar stiefmoeder zei dat een meisje zo vies alleen mocht gaan wanneer zij alle linzen binnen twee uur uit het as had gehaald. Assepoester riep de hulp in van twee duiven en het lukte haar binnen een uur. Stiefmoeder gooide nu twee borden linzen in het as en zei wanneer Assepoester binnen een uur deze eruit had gehaald dat ze mocht gaan. Assepoester kreeg opnieuw hulp van niet alleen de duiven, maar van allerlei vogels. Doordat Assepoester echter geen jurk had gingen de stiefzusters en stiefmoeder zonder Assepoester naar het bal. Terwijl Assepoester huilde bij het graf van haar moeder en wierp een vogel een jurk naar haar toe waardoor ze toch naar het bal toe kon, waar zij danste met de prins. De prins wilde echter met haar mee naar huis en Assepoester vluchtte het duivenhok in wat later werd opengebroken toen Assepoester alweer was ontsnapt. De volgende dag kreeg Assepoester een nog

mooiere jurk en danste wederom met de prins. Toen de prins weer mee wilde komen vluchtte Assepoester een boom in, ook deze boom werd kapot gemaakt zonder succes. Op de derde dag was de jurk nog mooier en de slippers waren goud, toen Assepoester ook die avond wegrende liet zij een slipper achter op de met teer besmeerde trap.

Degene die de slipper paste zou zijn vrouw worden. De oudste stiefzuster paste de slipper maar haar grote teen bleef niet zitten waarop stiefmoeder beval deze af te knippen. De prins zag echter, nadat de twee duiven het hem vertelde, het bloed uit de slipper stromen. De jongste stiefzuster probeerde haar voet in het slippertje te krijgen maar haar hak was te groot, en weer beval de stiefmoeder deze af te knippen, maar ook dit had de prins snel door dankzij de duiven. De vader vertelde dat hij nog een dochter had met zijn vorige vrouw, en toen assepoester haar voet in de slipper deed past deze perfect. De duiven vlogen naar Assepoester en de prins en bleven bij hen. Toen op de dag van de bruiloft de stiefzusters wilde delen in het geluk van Assepoester en zij naast haar zijde liepen pikten de duiven elk van hen de ogen uit, zij werden gestraft met blindheid voor hun zondigheid.

Vierde Versie: Guy Wetmore, *Grimm Tales Made Gay*, (1902).

How Fair Cinderella Disposed of Her Shoe.

De meest gemene meisjes in de omgeving waren Gwendolyn en Gladys die een mollig figuur hadden en krulspelden in het haar. Zij waren uitgehuwelijkt aan twee mannen welke geen interesse toonden in de zussen. Dit reageerden de zussen af op hun zusje Leonore, maar zij noemden haar Assepoester doordat zij vooral leefde in de keuken. Elke avond gingen de zussen dansen en Assepoester keek hoe ze weg gingen naar een feest van de prins. Op een avond kwam er een fee die ervoor zorgde dat Assepoester er zo mooi uitzag dat de zussen overkwamen als goedkoop. De prins kraste de namen van Gwendoly en Gladys van de uitnodiging en zette de naam van Assepoester erop. Om tien uur gingen de zussen ontevreden naar huis, en Assepoester pas na tweeën. De prins had haar glazen schoen in beslag genomen als een souvenir, want hij wilde dat Assepoester zijn bruid zou worden.

Vijfde versie: Walt Disney, *Cinderella*, (1950).

Cinderella.

Assepoester ontwaakt en krijgt hulp bij haar eerste taken van de dag van muizen en vogels. Zij brengt ontbijt op bed naar haar stiefzusters en stiefmoeder waarvan zij vele taken voor de dag krijgt opgelegd.

Op een dag komt er een uitnodiging vanuit het kasteel voor een groot bal waar de prins zijn bruid zal uitkiezen. Stiefmoeder beloofd dat Assepoester naar het bal mag wanneer zij alle klusjes heeft gedaan en een jurk heeft. Om ervoor te zorgen dat dit een onmogelijke taak wordt leggen de stiefzusters haar veel extra klusjes op. Maar wanneer zij alle klusjes af heeft en haar vrienden (de muizen) een jurk voor haar hebben gemaakt wordt de jurk kapot gemaakt door de stiefzusters. Eenmaal als de stiefmoeder en zusters weg zijn en Assepoester in de tuin zit te huilen komt de Peetmoeder langs. Zij veranderd een pompoen in een koets, de muizen in paarden en de hond in een koetsier. Eenmaal op het bal danst de prins alleen maar met Assepoester, en wanneer zij klokslag twaalf uur wegrent verliest zij een glazen muiltje.

Iedereen mocht het muiltje passen, maar degene die hem past mag trouwen met de prins. Wanneer het gevolg van de prins met het muiltje bij het huis van Assepoester komt heeft haar stiefmoeder haar opgesloten in haar toren zodat zij het muiltje niet aan kan passen. De stiefzusters passen allebei het muiltje niet, en het gevolg staat op het punt te vertrekken wanneer Assepoester ontsnapt en zij het muiltje past. Het muiltje zit haar als gegoten, zij trouwt met de prins en zij leven nog lang en gelukkig.

Zesde versie: Emma Donoghue, *Kissing the Witch*, (1993), 1-11.

The Tale of the Shoe.

Sinds mijn moeder dood was voelde het veren bed zo hard als de vloer, alles wat ik aantrok voelde aan als een zak. Ik schrob en veeg omdat er niets anders te doen is, ik moet dit van niemand, alle stemmen kwamen van binnen. Ik probeerde te luisteren naar de stem van mijn moeder maar deze was te ver weg. Op en dag opende ik de deur en stond er niemand voor maar er stond een vreemde achter mij die zei dat het vegen kon wachten en toonde mij in de tuin een hazelaar welke ik nog nooit had gezien maar de boom van mijn moeder bleek te zijn.

Ze transformeerde mij zodat ik gehuld was in blauw fluweel en danste op helder glas en werd naar het bal gebracht. Ik gedroeg me netjes, maar om 10 voor 12 kwam zij me halen met de vraag of ik genoeg gehad had. De stemmen in mijn hoofd begonnen weer te praten, en vroeg haar mij de volgende dag terug te nemen naar het bal. Nu gehuld in groen satijn, vermaakte ik me meer dan de dag ervoor maar om vijf voor twaalf kwam zij me weer halen. Weer vroeg ze of ik er genoeg van had maar de stemmen binnen in mijn hoofd vermelden dat mijn toekomst kwam en ik wilde weer terug. Ik danste als een ballerina en lachte totdat ik niet meer kon, dat alles op wat me werd aangeboden en spuugde het nadien uit. De prins deed zijn aanzoek en ik kon de toekomst zien in zijn woorden.

Ik kon echter geen antwoord geven, toen de klok middernacht sloeg verloor ik een schoen. De bosjes scheurde mijn jurk en huis wachtte zij op mij, maar ze vroeg dit keer niet of ik er genoeg van had. Hoe kon ik niet zien hoe mooi zij was? De schoenen konden me niks schelen en ik nam haar mee naar huis, of eigenlijk nam zij nam mee naar huis.

David Barron, Simon Kinberg, *Cinderella*, (2015).

Cinderella.

Er was eens een koopman die gelukkig was met zijn vrouw en dochter genaamd Ella. Alles was perfect totdat de moeder ernstig ziek werd, en op haar sterfbed zegt ze 'have courage and be kind my darling' tegen haar dochter. Pas jaren later, een jaar of 8 lijkt het, besluit haar vader opnieuw te trouwen omdat hij op zoek is naar een nieuw geluk. Haar stiefmoeder spreekt over Ella's schoonheid. De vader gaat vaak op zakenreis, de stiefzusters vragen om parasols en kant, maar Assepoester vraagt om de tak die het eerste zijn schouder raakt zodat hij aan haar zal denken. Na het vertrek wanneer Assepoester huilt roept de stiefmoeder haar bij zich en vertelt dat Assepoester op zolder kan slapen terwijl alle andere kamers worden gerenoveerd en ze kan alle spulletjes van haar moeder meenemen. Ella ziet er echter het positieve van in, en helpt vrolijk het personeel. Haar stiefmoeder begint misbruik te maken van Ella, maar Assepoester houdt hoop bij de brieven die haar vader stuurt. Totdat deze stoppen, haar vader is overleden, een dienstbode komt met de tak waarom Assepoester vroeg. De stiefmoeder en stiefzusters denken echter alleen aan het geld en al het personeel wordt ontslagen waardoor Assepoester alle taken op zich moet nemen en gezien

wordt als een dienstmeid. Hierdoor hield ze zichzelf echter bezig waardoor ze niet aan haar ellende hoefde te denken. Ze wordt *cinderella* genoemd door haar stiefzusters en wordt geacht alleen te eten. Ella wordt boos en rijdt weg op haar paard welke op hol slaat, een prins red haar (al weet zij niet dat dit de prins is) en stelt zich voor als Kit.

De vader van de prins is ziek en wil dat de prins met een prinses trouwt zodat het koninkrijk veilig blijft, maar de prins wil ieder meisje een uitnodiging sturen voor een bal om zo zijn vrouw te kiezen. Ella wil natuurlijk gaan om Kit (de prins) te zien, en de stiefzusters en stiefmoeder willen gaan zodat iemand van hen de bruid van de prins worden zodat zij een goed leven kunnen leiden zij denken immers alleen aan het geld, en willen Assepoester niet laten gaan. Wanneer assepoester vraagt '*what is he like i wonder*' antwoorden zij met: '*it doesn't matter he's rich*'. Assepoester heeft zelf een jurk van haar moeder vermaakt, maar toch mag zij niet gaan, en haar jurk wordt verscheurd door de stiefmoeder en stiefzusters. Huilend in de tuin komt er een oude vrouw welke vraagt om wat te eten en te drinken, en natuurlijk helpt Ella haar. Het blijkt haar peetmoeder te zijn die haar op weg helpt naar het bal. Een pompoen wordt een koets, muizen worden paarden, salamanders worden lakei en een gans koetsier. Haar jurk is prachtig en blauw en aan haar voeten krijgt Ella twee glazen muiltjes. De prins en Ella dansen, en zij komt erachter dat hij de prins is maar om twaalf uur vlucht ze weg en verliest daardoor haar muiltje.

Enmaal thuis vertellen de stiefzusters over de mysterieuze dame, en de stiefmoeder vermeld dat de prins uitgehuwelijkt is aan een prinses wat de raadsheer van de koning heeft geregeld. Maar op zijn sterfbed zegt de koning dat de prins mag trouwen met wie hij wil, en zou dus degene worden die het andere glazen muiltje brengt. De stiefmoeder heeft echter het glazen muiltje afgepakt, en probeert Ella te dwingen om te trouwen en de zussen te laten trouwen met twee hoge heren en stiefmoeder zelf hoofd te maken van de hofhouding. Wanneer zij weigert vernietigd de stiefmoeder het muiltje en maakt vervolgens een plan met de raadsheer van de koning zodat de prins trouwt met een prinses. Omdat niemand het tweede muiltje komt brengen mag ieder meisje het muiltje passen. Ella zat in haar toren zonder ergens van te weten maar haar gezang reikt naar onder en de prins hoort dit en gaat naar haar toe. Het muiltje past, haar zusters verontschuldigen zich voor hun gedrag en Ella vergeeft hen en haar stiefmoeder. Vervolgens trouwen Ella en de prins en het hele koninkrijk is blij.

Doornroosje.

Eerste versie: Giambattista Basile, *The Pentamerone; or the Story of Stories*, (London, 1893), 518-525.

Sun, Moon and Talia.

Ooit was een grote heer die een dochter genaamd Talia had. Hij vroeg de wijze mannen om hem zijn dochters toekomst te voorspellen. Ze voorspelde een groot gevaar door een stuk vlas. Waarop de heer elk item wat daarop leek verbood in zijn huis. Toen Talia eenmaal groot was zag zij buiten een vrouw spinnen, en zij werd nieuwsgierig maar zij prikte zich hieraan en viel dood neer. De oude vrouw rende zo snel als ze kon naar beneden. De vader was vol verdriet en hij plaatste zijn dochter in een gesloten kist binnen een paleis op het platteland.

Een andere koning ging jagen, maar toen zijn raaf niet terug kwam bij een kasteel besloot de koning naar binnen te gaan. Hij kwam bij de kamer waar Talia lag, het leek alsof zij sliep en niks haar wakker kon maken. De koning vond haar wonderschoon dat hij haar verkrachtte terwijl ze buiten

bewustzijn was. Negen maanden later werd er een tweeling geboren, en toen een van de kinderen aan Talia haar vinger zoog kwam het stukje vlas vrij waardoor Doornroosje wakker werd. De Koning kwam terug op bezoek en vond Talia met twee kleine kinderen, hij beloofde Talia enkele dagen later op te halen. Hij noemde de kinderen Zon en Maan.

Zijn stiefmoeder raakte achterdochtig doordat hij zo vaak absent was en hoorde hem Talia Zon en Maan roepen en plotte wraak. Zij schakelde een dienstbode in om erachter te komen voor wie haar stiefzoon was gevallen. De dienstbode vond de kinderen en nam deze mee waarop de stiefmoeder beval de kinderen te bereiden voor het avondeten van haar zoon. De kok kon dit niet over zijn hart verkrijgen omdat de tweeling zo mooi was en hij vermoordde twee andere kinderen. De koning at met smacht maar had later door wat er aan de hand was en stormde woedend weg. De koningin was nog niet tevreden en zei tegen de dienstbode dat hij Talia moest gaan halen omdat de koningin van plan haar in het vuur te gooien. Talia viel op haar knieën voor de koningin. De koning kwam tussen beiden en gooide de stiefmoeder in het vuur wat eigenlijk voor Talia was bedoeld. En de prins was van plan ook de dienstbode en de kok in het vuur te gooien. De kok viel echter op zijn knieën en zei dat hij de koning dat hij de tweeling had gered, zijn vrouw bracht de kinderen naar voren. De koning trouwde met Talia en de kinderen bleven bij hen.

Tweede versie: Charles Perrault, *Perrault's Fairy Tales*, (1998), 1-23.

The Sleeping Beauty in the Wood.

Een koning en koningin waren intens verdrietig omdat zij geen kinderen konden krijgen. Zij hadden van alles geprobeerd maar niets hielp. Totdat op een dag hun wens werd vervuld en zij een dochter kregen. Een groot doopfeest werd gehouden en alle feeën die er waren in het koninkrijk kwamen, zeven in totaal. Zodat zij elk een gift konden geven aan de prinses. Na de doop gingen zij naar het paleis voor de maaltijd.

Toen zij net zaten kwam er een oude fee binnen die niemand had uitgenodigd. De oude fee kreeg niet dezelfde luxe giften als de rest van de feeën omdat er maar zeven waren gemaakt en voelde zich achtergesteld. Ze zou een slechte gift geven aan de kleine prinses, dit had een jongere fee gehoord. De giften werden gegeven en de prinses zou de mooiste, geduldigste, meest gracieuze, perfect dansende, glorieus zingende en meest muzikale van het land zijn. De oude fee sprak een spreuk uit dat de prinses zich zou prikken aan een spinnenwiel en zou overlijden. De jongste fee had haar gift echter nog niet gegeven en vermaakte de spreuk zo dat ze zou slapen voor honderd jaar totdat een prins haar zou ontwaken. Alle spinnewielen werden vernietigd, maar na 15/16 jaar gingen de koning en koningin een dag weg. De prinses rende naar de top van de toren waar een oude vrouw aan haar spinnewiel zat, de prinses had dit nog nooit gezien en wilde dit proberen maar prikte zichzelf en viel neer. De oude dame riep om hulp maar de prinses werd niet meer wakker en werd mooi aangekleed en op een bed gelegd. De jonge fee hoorde dat de prinses zich had geprikt, en zorgde ervoor dat iedereen die in het kasteel was ook in slaap zou vallen zodat de prinses niet eenzaam wakker werd.

Na ongeveer honderd jaar was de troon aan een andere familie gegeven en de prins van deze familie zag in de verte het kasteel waarover veel verhalen bestonden. Ook het verhaal van de mooie slapende prinses. De prins reed naar het kasteel en zag dat iedereen in diepe slaap was, vond de slapende prinses en ging op zijn knieën naast haar zitten. De prinses ontwaakte en zag de prins die zijn liefde uit voor haar. Het hele paleis ontwaakte. Avondeten werd geserveerd en tijdens het diner trouwde de prins en prinses. De volgende ochtend vertrok de prins naar zijn huis en vertelde

zijn ouders dat hij de weg was kwijtgeraakt met jagen. Zijn vader geloofde hem maar zijn moeder niet, het viel haar op dat de prins elke dag weg ging.

Twee jaar gingen voorbij en de prinses en de prins kregen twee kinderen. De prins durfde het zijn moeder echter niet te vertellen omdat zij bang voor hem was. De koning stierf dus de prins werd koning en haalde zijn vrouw en kinderen naar het kasteel toe en vertrouwde zijn moeder om voor zijn gezin te zorgen. Toen de prins eenmaal weg was voor een oorlog gaf de moeder orders om de dochter te bereiden voor haar avondmaal zodat zij deze op kon eten. De moeder had immers wat weg van een oger. De kok vermoordde een schaap in plaats van het kind en de koningin had niets door. Acht dagen later wilde de koningin het andere kind opeten maar ook toen vermoordde en prepareerde de kok iets anders.

Op een avond wilde de koningin de prinses opeten en de kok besloot de koningin te vermoorden voor al haar wandaden. De prinses wilde echter zelf dood zodat zij haar kinderen kon zien want die waren verdwenen en zij miste ze gruwelijk. De kok meldde dat hij de kinderen had gered maar op een avond hoorde de koningin de stemmen van de kinderen uit de kelder komen. Ze besloot een groot vat te vullen met slangen, padden en giftige dieren en wilde de prinses en haar kinderen hier ingooien. De koning kwam echter terug, zag wat er gebeurde, en de boze koningin gooide zichzelf in het vat en werd opgegeten door de wezens in het vat.

Derde versie: Jacob en Wilhelm Grimm, *Complete Fairy Tales*, (New York, 2015),646-652.

Sleeping Beauty.

Er waren ooit een koning en koningin die graag een kind wilden maar dit niet voor elkaar kregen. Op een dag kroop er een kikker uit de vijver die voorspelde dat ze binnen een jaar een kind konden verwachten. Er werd een prinsesje geboren en de koning was zo blij dat hij niet alleen familie en vrienden uitnodigde maar ook de dertien wijze vrouwen. Helaas had hij maar twaalf gouden borden voor hen om vanaf te eten dus één vrouw kon niet worden uitgenodigd. Tijdens het avondeten gaven de wijze vrouwen elk een gift aan de baby.

Toen elf giften waren gegeven kwam de dertiende wijze vrouw binnen lopen en riep dat de dochter wanneer zij vijftien was zichzelf zou prikken aan een spinnenwiel en dood neer zou vallen. De twaalfde vermaakte de spreuk zo dat ze niet dood zou gaan maar zou slapen voor 100 jaar. De koning verbrandde elk spinnewiel in het gehele koninkrijk. Toen het prinsesje vijftien jaar oud was en haar ouders op een dag niet thuis waren. Was zij aan het rondstruinen in het paleis en kwam ze uit bij een oude toren waar een kleine deur was met een roestige sleutel. Aan de andere kant van de deur bevond zich een oude vrouw die bezig was haar vlas te spinnen en de prinses wilde dit ook proberen. Ze prikte zichzelf en viel neer op het bed dat in de kamer stond. Maar niet alleen de prinses viel in slaap maar iedereen van het hele paleis, koning, koningin de paarden en de kok.

Rondom het kasteel groeide grote doornen die elk jaar groter werden zodat er uiteindelijk niets meer van het paleis te zien was. Maar het verhaal van 'Briar-Rose' zoals de prinses werd genoemd werd een bekend verhaal in het hele land. Vele koningen probeerde tijd na tijd door de doornen heen te komen en velen stierven in hun poging. Na een lange tijd kwam er een jonge koningszoon naar het land en hoorde het verhaal van een oude man. Er waren inmiddels honderd jaar voorbij gegaan en de doornenhaag zat vol prachtige bloemen. De struiken gingen voor de jonge prins uiteen en hij kon ongedeed het paleis betreden waar hij iedereen in diepe slaap zag. Hij kwam uiteindelijk uit bij de toren waar het mooiste meisje lag wat hij ooit had gezien en gaf haar een kus. Briar-Rose opende haar ogen en samen gingen zij naar onder en zagen hoe iedereen ontwaakte uit

de diepe slaap. De koning zijn zoon en Briar-Rose trouwden en ze leefden nog lang en tevreden.

Vierde Versie: Guy Wetmore, *Grimm Tales Made Gay*, (1902).

How a Beauty was Waked and her Suitor was Suted.

Prins Charming was iemand die nergens iets om gaf, hij maakte veel schulden maar loste ze niet af. Mensen bleven hem echter geld lenen doordat hij de titel prins droeg. De prins ging graag op jacht in het bos met zijn lijfwachten. Op een dag ging hij er alleen op uit en vond een gebouw wat leek op een vervallen kerk. Hij belde aan, maar toen er niemand antwoord gaf ging de prins zelf naar binnen. Hij struinde door het kasteel heen maar hij stopte bij een massieve eiken deur die bewaakt werd door twee slapende portiers. Het hele kasteel werd bewoond door slapende huishoudhulpen. Prins Charming vond een prinses die lag te slapen op bed. Zij was zo mooi dat de prins zichzelf er niet van kon weerhouden haar te kussen. Toen hij dit deed ontwaakte plots iedereen in het kasteel en gingen zij weer verder met hun dagtaken. De prinses keek naar degene die haar ontwaakte maar was kritisch op het begin en vroeg of de prins of zij het kasteel kwam plunderen of kwam om met haar te trouwen. De prins wilde trouwen mits zij rijk was, toen de prinses dit eenmaal bevestigde rende hij weg om een priester te halen die hen zou trouwen.

Vijfde versie: Walt Disney, *Sleeping Beauty*, (1959)

Sleeping Beauty.

Een dochter werd geboren genaamd Aurora bij een koninklijk echtpaar. Ieder (hoog en laag) mocht eer brengen aan het pasgeboren meisje. Aurora zou uitgehuwelijkt worden aan prins Philip om twee koninkrijken te verenigen. De drie goede feeën geven elk een geschenk aan Assepoester: de eerste geeft schoonheid, de tweede muzikaliteit, maar voordat de derde haar gift kan geven komt de kwade fee binnengestormd.

De fee, genaamd Maleficent, is boos omdat zij geen uitnodiging heeft ontvangen. Zij spreekt een vloek uit dat wanneer Aurora zestien wordt zij zich prikt aan een spinnenwiel en dood gaat. De derde goede fee kan enkel de spreuk verzachten, Aurora zal niet dood gaan maar in een diepe slaap vallen totdat zij wordt gekust door haar ware liefde. Alle spinnewielen werden verbrand, maar dit was niet genoeg. De drie goede feeën nemen Aurora mee naar een huisje in het bos en voeden haar op onder de naam Briar-Rose.

Ondertussen gaat Maleficent op zoek naar het zoekgeraakte kind met behulp van haar gemene knechtjes. Op de zestiende verjaardag discussiëren de drie goede feeën over de taart en de kleur jurk. Ondertussen ontmoet Aurora een jongen in het bos (en zij weet niet dat dit prins Philip is). Voorheen vermeldde Aurora al dat zij in haar dromen een knappe prins had ontmoet. Zij nodigt hem uit bij het hutje op de hei later op de avond. Daar worden de feeën niet vrolijk van aangezien Aurora is uitgehuwelijkt. Het geruzie van de feeën leidt er echter toe dat Maleficent erachter komt waar Aurora leeft. Maleficent zorgt er met magie voor dat Aurora zich prikt aan een spinnenwiel bovenin het kasteel. Iedereen in het kasteel valt in slaap, en de feeën gaan op zoek naar de jongen waar Aurora over sprak. Prins Philip is echter gevangen genomen door Maleficent, maar de goede feeën weten hem te bevrijden en brengen hem naar het kasteel. Het kasteel is dankzij Maleficent omringt door doornstruiken, bovendien verandert zij ook nog in een draak. Prins Philip verslaat de draak en komt door de doornen heen.

Eenmaal bij Aurora aangekomen kust hij haar en zij ontwaakt samen met de rest van het kasteel. Omdat Philip en Aurora toch al uitgehuwelijkt waren, maar zij immers ook elkaars ware

liefde zijn (anders kon Aurora door zijn kus niet ontwaken) trouwen zij en leefden zij nog lang en gelukkig.

Zesde versie: Emma Donoghue, *Kissing the Witch*, (1993), 167-182.

The Tale of the Needle.

Toen ik jouw leeftijd had, had ik nog nooit gewerkt. Ik was een onbeschreven blad. Ik speelde graag de baas over het personeel en zij deden alles wat ik wilde. Vader vertelde hen dat ik zijn kleine schoonheid was en niemand mij tegen mocht spreken. Vanaf de eerste dag dat ik op aarde was droeg ik gouden handschoenen zodat mijn handen nooit vies raakten. Ik leerde pas na enkele jaren lopen doordat ik overal heen werd gedragen. Ik moest slechts één les leren: dat mijn gezicht het mooiste was, ik het slimste was, mijn hart zoals van een engel en mijn zangstem was als die van een leeuwerik. Ik geloofde elk woord ervan, iedereen zei het immers. Buiten het kasteel stond een doornenhaag, we hadden alles wat we nodig hadden in het kasteel en hoefden niet naar buiten toe.

Dit jaar echter begon ik met groeien, mijn vingers werden langer en ik kreeg rondingen. Vergiftigde gevoelens gingen door mij heen: hebzucht, woede en wanhoop. Ik vond een kamer boven in een toren die ik nog nooit had gezien. Toen ik mijn moeder vroeg of ik naar binnen mocht weerhielden mijn ouders mij hiervan. Zij vertelden mij verhalen over mijn voorouders. Over prinsessen met lang haar of prinsessen die goud konden spinnen van stro. In het verleden zou ik tevreden zijn met het verhaal, maar ongenoegen was mijn lichaam ingeslopen. Ik bleef zeuren over de kamer en mijn ouders probeerden mij af te leiden door me alles te geven wat ik wilde.

Op een dag ging ik naar de torenkamer en zag dat de deur open was. Iemand was aan het zingen en gebruikte woorden die ik nog nooit had gehoord zoals: honger, oceaan en graven. Ze was aan het spinnen, iets wat ik nog nooit had gezien. Ik keek uit het raam en zag bergen, een rivier en kleine huisjes. Dingen die ik alleen kende van plaatjes. De oude vrouw vroeg of ik wilde spinnen, maar ik was niet gemaakt voor werk omdat ik zeer delicaat ben. De oude vrouw lachte mij uit en zij met een strikte stem: 'Luister meisje, ze hebben geprobeerd mij ervan te weerhouden les te geven in alles wat ik weet. En nu proberen ze jou ervan te weerhouden alles te leren wat je niet weet'. Ik wist niet wat ik moest zeggen en ging zitten aan het wiel, zij leerde mij hoe alles werkte. Ik voelde de naald diep in mijn vinger en schreeuwde als een baby. De oude vrouw lachte en ik wilde haar straffen.

Toen hoorde ik voetstappen op de trap en mensen die mijn naam riepen. Ik draaide de deur op slot en voelde plots dat ik wakker was. Ik ging zitten en vroeg of de oude vrouw mij alstublieft kon laten zien hoe ik moest spinnen.

Zevende versie: Joe Roth, *Maleficent*, (2014)

Maleficent.

'let us tell an old story anew, and we will see how well you know it'. Ooit waren twee koninkrijken in zo'n hevige strijd terecht geraakt dat alleen een slechterik of juist een goed persoon hen kon samenbrengen. In het ene koninkrijk leefde magische wezens (het rijk van de Mooren) en in het andere koninkrijk mensen. We zien Maleficent als jong feetje die zorgde voor alles wat leefde. Zij raakt bevriend met een jonge jongen die wat gestolen heeft in het rijk van de Mooren genaamd Stephen. Stephen was van arme komaf maar wilde graag koning worden. Ze werden goede vrienden, op haar zestiende verjaardag gaf Stephen haar een 'true loves kiss'.

Jaren later was Maleficent de beschermster van het Moorenrijk en verloor contact met

Stephen. De koning van de mensen zou degene die de beschermer van het Moorenrijk zou vernietigen zijn opvolger maken. Stephen verraadde Maleficent en nam haar haar geliefde vleugels af waarop Maleficent verbitterde. Stephen werd enkele jaren later vader van een dochter genaamd Aurora. Drie goede feeën geven elk een gift: de eerste gift is die van schoonheid, de tweede gift is dat zij altijd vrolijk zal zijn en nooit somber. Bij de derde gift valt Maleficent binnen met een vloek dat wanneer de prinses zestien wordt zij zich prikt aan een spinnenwiel en in een slaap valt als dood waaruit zij nooit zal ontwaken. Nadat koning Stephen smeekt de spreuk ongedaan te maken verandert Maleficent de spreuk dat zij alleen wakker zal worden door een 'true loves kiss'.

Alle spinnewielen in het koninkrijk werden verbrand, en Stephen gaf Aurora mee aan de drie feeën die ervoor moesten zorgen. De koning intensiveerde de strijd tegen het rijk van de Mooren. Maleficent nam zelf protectiemaatregelen door een muur van doornen te plaatsen op de grens tussen het rijk van de Mooren en het rijk van de mensen.

Maleficent weet meteen waar de feeën het kind opvoeden. Zij houdt vaak een oogje in het zeil door voor Aurora te zorgen wanneer de drie feeën dit niet doen met behulp van haar raaf. De prinses groeide op tot een zachtaardig persoon die nieuwsgierig was naar wat er aan de andere kant van de doornen muur stond. Maleficent brengt haar hierheen wanneer de jonge prinses denkt dat Maleficent haar peetmoeder is. De schaduw van Maleficent verlaat immers nooit haar zijde. Enkele dagen later wil Maleficent haar spreuk ongedaan maken omdat zij geeft om Aurora, maar dit lukt haar niet.

De prinses komt een jongeman tegen wanneer zij door het bos wandelt. De feeën nemen de prinses een dag te vroeg mee naar het kasteel, en vertellen haar dat ze behekt is. Aurora prikt zich aan het spinnenwiel en valt in slaap. Maleficent rijdt met de jongeman naar haar toe, hij kust haar maar er gebeurt niks. Maleficent komt afscheid nemen, geeft toe dat zij van het jonge prinsesje houdt en kust haar op haar voorhoofd. Niet veel later wordt Aurora wakker. Wanneer zij mee wil met Maleficent valt dit niet goed bij koning Stephen en wordt er gevochten.

Maleficent transformeert de raaf om tot een draak maar deze wordt gevangen genomen. De vleugels van Maleficent zijn echter al die tijd bewaard gebleven in het kasteel en wanneer Aurora de kist opent hechten de vleugels zich weer vast aan Maleficent haar lichaam. De strijd zet voort maar uiteindelijk valt de Koning van zijn toren af en gaat dood. Aurora wordt koningin en regeert met zachte hand waarop Maleficent de doornen muur neerhaalt en haar kroon neerlegt. Het Moorenrijk werd weer zoals het was in Maleficent haar jeugd, vredig en kleurrijk. Aurora wordt ook gekroond tot koningin van het Moorenrijk en verenigd daarmee de twee koninkrijken. De film eindigt met de volgende quote: 'so you see the story is not quite as you were told, and i should know, because i was the one they called: sleeping beauty'.